

DOCUMENTACIÓ: LOCALITZACIÓ I GESTIÓ DE FONTS D'INFORMACIÓ

Montse MORANTE VALLEJO, Mariona CHAVARRIA I DOMINGO, Amadeu PONS SERRA, CRISTÓBAL URBANO SALIDO, Jordi ARDANUY BARÓ, Helena FONTBOTÉ BONILLA i Marta YMBERT CERÓN*

SUMARI: 1. INTRODUCCIÓ A LA BIBLIOTECA DE DRET. 1.1. Horari d'atenció al públic. 1.2. Espai per a l'aprenentatge. 1.3. Participació. 1.4. Formació d'usuaris. 1.5. Accés als recursos electrònics. 1.6. Fons. 1.7. Préstec. 1.8. Reprografia i impressió. 1.9. Recomanacions. 2. FONTS D'INFORMACIÓ GENERAL. 2.1. Enciclopèdies i diccionaris. 2.2. Cercadors d'Internet. 2.3. Portals temàtics. 2.4. Bases de dades bibliogràfiques. 2.5. Revistes electròniques. 2.6. Catàlegs de biblioteques. 2.7. Altres recursos web. 3. LA DOCUMENTACIÓ ESPECIALITZADA. 3.1. La documentació jurídica. 3.2. La documentació laboral. 3.3. La documentació política. 3.4. La documentació administrativa. 3.5. La documentació criminològica. 4. ELS SISTEMES TÈCNICS DE CITACIÓ BIBLIOGRÀFICA. 4.1. Referències en el text. 4.2. Llistes de referències o bibliografies. 4.3. Sistemes de citació. 4.4. Gestors de referències bibliogràfiques: RefWorks. 5. LA CITACIÓ DE LES FONTS JURÍDIQUES D'ÀMBIT AUTONÒMIC, ESTATAL I INTERNACIONAL. 5.1. Legislació. 5.2. Jurisprudència. 5.3. Annexos. 6. EL PLAGI I LA CÒPIA. 6.1. Conseqüències del plagi. 6.2. Alguns suggeriments per evitar el plagi.

1. INTRODUCCIÓ A LA BIBLIOTECA DE DRET⁵¹

En aquest apartat coneixereu els serveis que ofereix el Centre de Recursos per a l'Aprenentatge i la Investigació de la Universitat de Barcelona (CRAI) mitjançant la descripció de les característiques de la Biblioteca de la Facultat de Dret, una de les 19 biblioteques especialitzades en diferents àrees temàtiques que integren el CRAI, juntament amb el Suport a la Docència i el Suport a la Recerca.

La Biblioteca de Dret és la biblioteca de referència per als ensenyaments impartits a la Facultat de Dret⁵². Per proximitat física i per afinitat temàtica s'acostuma

* Montse Morante (1 i 4.4); Mariona Chavarria (2); Amadeu Pons i Cristóbal Urbano (3); Jordi Ardanuy (4.1, 4.2, 4.3 i 6); Helena Fontboté i Marta Ymbert (5)

54 Els enllaços copiats en aquest apartat s'han consultat el 8 de juny de 2011.

52 La Biblioteca de Relacions Laborals també ho és. En aquest apartat es posarà la Biblioteca de Dret com a exemple, però la descripció dels serveis és molt similar a totes dues biblioteques. El web de la Biblioteca de Relacions Laborals és el següent: <http://www.bib.ub.edu/biblioteques/relacions-laborals/>.

a fer ús prioritari de la biblioteca situada a la facultat on es cursen els estudis, però cal tenir present que els estudiants de la UB tenen accés als serveis de totes les biblioteques que integren el CRAI. De fet, els serveis que ofereix el CRAI no estan limitats a un espai físic; en molts casos s'hi té accés tant des de les instal·lacions de la UB com des de fora d'aquestes.

Per exemple, es pot consultar una revista electrònica subscripta pel CRAI des dels ordinadors de la biblioteca, però també es pot fer des de qualsevol ordinador amb connexió a Internet fora de la UB.

Els serveis del CRAI estan dissenyats per oferir el màxim nivell d'autonomia a l'usuari.

Per exemple, es pot formalitzar el préstec d'un document al taulell de préstec o bé utilitzar la màquina d'autopréstec.

El plantejament dels actuals plans d'estudi dins l'EEES fa imprescindible l'ús dels serveis que ofereix la biblioteca. Hi ha motius importants que justifiquen aquesta orientació:

- Els recursos d'informació que ofereix la biblioteca estan seleccionats especialment per cobrir les necessitats dels estudiants.
- Utilitzar les fonts d'informació adequades garanteix la fiabilitat de la informació i amplia les possibilitats de trobar més informació relacionada de qualitat.
- Utilitzar els recursos de la biblioteca representa un important estalvi econòmic per a l'usuari.
- L'assessorament de personal expert en la cerca d'informació permet estalviar temps.
- Desenvolupar aptituds per cercar i seleccionar informació especialitzada és un actiu destacat durant la vida laboral.

Els serveis que es descriuen en aquest apartat estan explicats amb més detall al lloc web del CRAI. Convé tenir la pàgina del CRAI entre els enllaços favorits.

CRAI. <http://www.bib.ub.edu>

Biblioteca de Dret. <http://www.bib.ub.edu/biblioteques/dret/>

1.1. Horari d'atenció al públic

La Biblioteca de Dret obre dotze hores ininterrompudament els dies laborables, de 8.30 a 20.30 hores. Els caps de setmana i festius algunes de les biblioteques del CRAI obren regularment i durant els períodes d'exàmens s'amplia l'horari de moltes altres.

Horaris de les biblioteques del CRAI

<http://www.bib.ub.edu/crai/estructura/biblioteques-unitats/biblioteques/horaris/>

A més d'atenció personalitzada presencial, el CRAI us ofereix la possibilitat de resoldre qualsevol qüestió sobre el funcionament dels seus serveis i la recerca bibliogràfica i documental mitjançant l'apartat «Pregunteu al bibliotecari», un servei d'informació i referència virtual atès per bibliotecaris especialitzats disponible les 24 hores del dia els set dies de la setmana. L'usuari rep una resposta en un termini màxim de 24 hores.

Pregunteu al bibliotecari
<http://www.bib.ub.edu/serveis/pab/>

1.2. Espai per a l'aprenentatge

Les biblioteques del CRAI us faciliten espais de treball que disposen d'equips informàtics i audiovisuals. L'ús de les instal·lacions comporta el respecte al silenci que caracteritza la convivència a espais d'estudi i de recerca com les biblioteques.

Si els alumnes heu de treballar en grup podeu fer ús de les sales de treball disponibles amb aquesta finalitat, que s'han de reservar a través del web. La planificació del treball en grup ha de preveure la reserva de les sales de treball amb suficient antelació.

Sales de treball
<http://www.bib.ub.edu/serveis/espais-aprenentatge/sales/>

1.3. Participació

La Biblioteca de Dret disposa de diferents canals de comunicació amb els usuaris, establerts per:

- Difondre les activitats, els fons i els serveis de la biblioteca.
- Mantenir informats els usuaris de les novetats de la biblioteca.
- Potenciar la participació dels usuaris en les activitats de la biblioteca.
- Establir un canal de comunicació i participació més directe entre l'usuari i la biblioteca per poder detectar les tendències i les necessitats que l'usuari pugui tenir. Els estudiants podeu preguntar, opinar i informar-vos mitjançant:
 - El blog de la biblioteca (Bloc de Dret), d'actualització diària els dies laborables.
 - La pàgina de la Biblioteca de Dret a Facebook.
 - El compte de la Biblioteca de Dret a Twitter.
 - El canal de la Biblioteca de Dret a Youtube.

CRAI 2.0
<http://www.bib.ub.edu/serveis/crai-20/>

1.4. Formació d'usuaris

El CRAI us ofereix sessions de formació per tal de facilitar un aprofitament òptim dels recursos que ofereix a l'usuari. Invertir uns minuts a, per exemple, mirar un vídeo sobre com imprimir des dels ordinadors de la biblioteca us pot evitar incerteses a l'hora de moure-us per la biblioteca. Invertir una hora en, per exemple, una sessió de formació sobre cerca d'articles en bases de dades us garanteix un gran estalvi de temps en el moment d'elaborar treballs acadèmics.

Els estudiants decidíu quan voleu assistir a una sessió de formació. Com més aviat ho feu abans podreu treure partit de la gran oferta de recursos d'informació que teniu al vostre abast.

La Biblioteca de Dret disposa d'una aula de formació, equipada amb ordinadors, on es porten a terme les sessions de formació presencials ofertes durant tot el curs acadèmic. A més, posa a disposició dels usuaris materials d'autoformació sobre l'ús dels serveis i dels recursos d'informació.

L'oferta de formació inclou el següent:

- Informació puntual, mitjançant atenció directa als taulells d'informació.
- Sessions presencials programades. Se'n pot consultar la programació mitjançant el *Campus Virtual. Formació* (<http://cvformacio.ub.edu/>).
- Sessions presencials a mida. Se'n poden demanar mitjançant el formulari disponible al *Campus Virtual. Formació* (<http://cvformacio.ub.edu/>).
- Autoaprenentatge (<http://www.bib.ub.edu/biblioteques/dret/tutorials/>).

Un servei fonamental per a tots aquells que heu de treballar amb legislació i jurisprudència és l'Aula Aranzadi. Ubicada a la segona planta de la Biblioteca de Dret i en funcionament en horari de matí i tarda, us ofereix formació personalitzada en la cerca de legislació i jurisprudència mitjançant la base de dades Westlaw Aranzadi, una de les fonts d'informació jurídica més prestigioses, tant en l'àmbit acadèmic com laboral⁵³.

Aula Aranzadi

<http://www.bib.ub.edu/biblioteques/dret/aula-aranzadi/>

1.5. Accés als recursos electrònics

Molta de la informació que consulteu els estudiants de la Facultat de Dret està disponible en format electrònic. És, doncs, molt important conèixer l'identificador i la contrasenya necessaris per accedir a:

- Els ordinadors situats a les instal·lacions de la UB (biblioteca, aula d'informàtica, etc.).

53 Vegeu l'apartat 3.1 d'aquest Tema.

- La xarxa Wi-Fi: els ordinadors portàtils i altres dispositius mòbils amb accés a Internet poden connectar-se a la xarxa sense fils de la UB (WifiUB).
- «El meu compte»: permet consultar el catàleg, veure i renovar els préstecs, reservar documents prestats i consultar l'historial de lectura.
- El servidor intermediari: es pot accedir a tots els recursos d'informació electrònics contractats pel CRAI des d'un ordinador situat fora de la xarxa de la UB mitjançant un servidor intermediari (o *proxy*). Cal configurar el navegador, i activar-lo i desactivar-lo en qualsevol moment. Aquesta opció és la que permet consultar des de casa revistes electròniques, bases de dades i altres recursos d'informació.

La contrasenya, la genereu els usuaris des de la pàgina d'obtenció de les dades d'identificació. És la mateixa per accedir a tots els recursos.

Obtenció de les dades d'identificació
<http://www.ub.edu/portals/satelites/RecordatoriIdentificacio>

Hi ha dos tipus d'identificador, el local i el de la intranet, que us permeten accedir a diferents recursos:

Identificador	Accés a ordinadors, xarxa Wi-Fi i a «El meu compte»: identificador local
	S'obté a partir del correu UB, a la primera part del qual s'afegeix el sufix .alumnes. Si el correu UB és jram7@ub.edu, l'identificador local és jram7.alumnes.
	Accés al campus virtual, correu UB, Món UB i servidor intermediari: identificador intranet
	Codi alfanumèric d'accés a la intranet UB (figura en el resguard de matrícula)

Alumne/a ADELL SOLSONA, JORDI
 amb DNI. 31416251 i NIUB 99999992
Identificador 7abc Vegeu full adjunt d'instruccions
DADES ACADÈMIQUES ----- **Tipus de Matrícula**

Codi	Nom	Crèd.	Tip	Gr	Q	E	Codi	Nom
125004	COMPTABIL.FINANC.III	4,5	Ob1	M4	2	2	125006	DRET MERCANTIL

Font de la imatge: <http://www.ub.edu/config/identificador.htm>

Autenticació en els serveis en línia
<http://www.bib.ub.edu/serveis/autenticacio/>
 Accés als recursos electrònics des de fora de la UB
<http://www.bib.ub.edu/serveis/acces-fora-ub/>

1.6. Fons

La Biblioteca de Dret us dona accés als fons especialitzats i de recerca dels ensenyaments impartits a la Facultat de Dret: Dret, Ciències Polítiques i de l'Administració, Gestió i Administració Pública, Investigació Privada i Criminologia i Política Criminal.

La biblioteca té cinc plantes i un soterrani. A grans trets, a la primera planta es troben les obres generals jurídiques i no jurídiques, manuals, legislació i jurisprudència; a la segona, tercera i quarta hi ha el fons de llibres especialitzats, i al soterrani podeu consultar les publicacions periòdiques.

A més del fons especialitzat també s'hi poden trobar dues col·leccions especials:

- La Biblioteca Dipositària de les Nacions Unides, integrada al CRAI des del 2010, que acull documents oficials de les Nacions Unides, publicacions periòdiques i tractats internacionals.
- La Secció de Reserva, amb 1.850 llibres editats des del segle XVI fins al segle XIX, és molt important des d'un punt de vista històric i jurídic.

Per localitzar un document cal fer una cerca en el catàleg de les biblioteques del CRAI. Així obtindreu la informació sobre la localització i la disponibilitat. Si el document es troba a la Biblioteca de Dret, cal anotar el topogràfic per poder cercar-lo a les prestatgeries.

Catàleg de les biblioteques del CRAI. <http://cataleg.ub.edu/>

El fons està classificat d'acord amb grans grups temàtics representats per lletres majúscules. La distribució per plantes dels documents és la següent:

-1 PLANTA	<p>Hemeroteca Publicacions oficials Publicacions periòdiques Repertoris de legislació i jurisprudència Sala de professors Fotocopiadora / impressora</p>	2 PLANTA	<p>I Filosofia del dret J Història del dret K Dret romà LA Dret canònic LB Dret eclesiàstic de l'Estat</p> <p>Sales de treball núm. 1 i 2 Aula Aranzadi</p>
0 PLANTA	<p>Tauell d'informació i préstec Màquina d'autoprèstec Fotocopiadora / impressora</p>	3 PLANTA	<p>MA Dret internacional públic MB Dret internacional privat MC Relacions internacionals NA Dret constitucional NB Ciència política O Dret administratiu PA Dret processal civil PB Dret processal penal Q Dret penal Qn Criminologia</p> <p>Sales de treball núm. 3 i 4</p>
1 PLANTA	<p>A Obres generals no jurídiques B Obres generals jurídiques F Geografia i història G Ciències socials Gb Sociologia H Dret comparat i Drets estrangers Hc Fons del Centre d'Estudis Canadencs /E Esquemes /L Legislació bàsica /M Manuals /P Pràctiques /Z Tesis i tesines</p> <p>Biblioteca Dipositària de les Nacions Unides Sala de Reserva Tauell d'informació</p>	4 PLANTA	<p>R Dret civil S Dret mercantil T Dret del treball U Economia i hisenda pública V Dret financer i tributari</p> <p>Sala de formació Sala de treball núm. 5</p>

Localitzar la bibliografia recomanada bàsica acostuma a ser un dels primers contactes dels estudiants de primer curs amb la biblioteca. Convé tenir en compte dues casuístiques relacionades amb la bibliografia recomanada:

- Manuals espanyols (/M): es tracta de textos que exposen les nocions fonamentals sobre un tema. Es troben agrupats a la primera planta. S'identifiquen per la lletra majúscula que correspon a la matèria de la qual tracten, seguit de /M. Per exemple: NA/M/APA.
- Exemplars exclosos de préstec de la bibliografia recomanada (TAULELL): un exemplar de la darrera edició dels manuals de la bibliografia recomanada es troba exclòs de préstec al taulell d'informació. En el catàleg s'identifiquen pel terme TAULELL davant del topogràfic. Per exemple: TAULELL NA/M/APA.

No es pretén fer aquí un llistat exhaustiu de les casuístiques de la classificació de la Biblioteca de Dret, però saber-ne reconèixer uns quants exemples us serà suficient per tenir uns referents bàsics:

<i>Topogràfic</i>	<i>Element distintiu</i>	<i>On trobar-lo</i>
NB/M/GAR	/M	Manual espanyol de ciència política. Primera planta
NBb5/159	NBb5	Fons especialitzat de ciència política. Tercera planta
TAULELL NB/M/GAR	TAULELL	Exemplar exclòs de préstec per a la consulta a sala. Cal demanar-lo al taulell de préstec
R55/3	R55	Fons especialitzat de dret civil. Tercera planta
R/L/4	R – Dret civil /L – Legislació	Legislació espanyola sobre dret civil. Primera planta
IV-23	IV	El número romà indica que es tracta d'una secció de l'hemeroteca. El número aràbic, el prestatge on es troba la revista. Soterrani

1.7. Préstec

Per utilitzar el servei de préstec cal que presenteu el carnet SomUB al taulell de la planta baixa. Un cop activat el carnet, els usuaris també podreu prestar-vos a vosaltres mateixos els llibres fent servir la màquina d'autopréstec.

Hi ha diferents modalitats de préstec, segons el tipus d'usuari i de document.

Reglament i condicions de préstec. <http://www.bib.ub.edu/serveis/prestec/>

Es poden agafar en préstec els documents que figurin en el catàleg com a disponibles o reservar aquells que apareguin amb una data de retorn. Als prestatges, els llibres exclosos de préstec es poden distingir per un gomet vermell.

Les renovacions es poden fer al taulell, per telèfon o per Internet, a través de l'opció «El meu compte». Es poden demanar en préstec obres de les diferents biblioteques del CRAI i tornar els llibres a altres facultats. A més, es poden tornar els documents fora de l'horari d'obertura mitjançant una bústia que hi ha a l'entrada de la Biblioteca.

El meu compte. https://catalog.ub.edu:443/patroninfo*cat

Altres modalitats de préstec inclouen el següent:

- Préstec de portàtils: les biblioteques del CRAI disposen d'ordinadors portàtils per utilitzar dins la biblioteca. S'han de demanar i tornar, després d'usar-los, al taulell de préstec.
- Préstec interbibliotecari: l'objectiu és localitzar i subministrar als usuaris els documents o les còpies de qualsevol obra que no es trobi en cap de les biblioteques del CRAI. És un servei subjecte a tarifes, però gratuït en el cas de documents demanats a altres centres del Consorci de Biblioteques Universitàries de Catalunya (CBUC).

1.8. Reprografia i impressió

La Biblioteca té fotocopiadores autoservei que funcionen també com a impressores. Per fer-les servir cal adquirir una targeta als expenedors instal·lats a aquest efecte. Si teniu intenció de fotocopiar o imprimir cal recordar portar monedes, atès que les biblioteques normalment no disposen de canvi.

1.9. Recomanacions

Com ja s'ha dit al principi d'aquest apartat, ser un usuari autònom i eficient en l'ús dels serveis d'informació i de documentació significa desenvolupar unes aptituds que us seran de gran ajut en la vida acadèmica i professional.

La recomanació bàsica és que davant de qualsevol dubte us deixeu assessorar pel personal de qualsevol de les biblioteques del CRAI. També és molt convenient repassar el llistat següent de deu passos que cal fer per tenir un accés òptim als serveis que ofereix la Biblioteca de Dret:

- Activar el carnet UB: un cop s'ha rebut el carnet que identifica com a estudiant de la UB cal passar pel taulell d'alguna de les biblioteques del CRAI per donar-lo d'alta.
- Portar el carnet UB sempre que es tingui intenció d'utilitzar els serveis del CRAI.
- Visitar la pàgina «Tutorials» (<http://www.bib.ub.edu/biblioteques/dret/tutorials/>) i consultar els continguts que ajudin a tenir un coneixement més ampli dels serveis oferts pel CRAI.

- Consultar el *Campus Virtual.Formació* (<http://cvformacio.ub.edu/>), considerar quines sessions de formació són més adequades a les vostres necessitats i planificar quan us va bé assistir-hi.
- Assegurar-se que es coneix l'identificador local i l'identificador de la intranet per accedir als recursos electrònics.
- Generar la contrasenya que dona accés al Món UB i als recursos electrònics del CRAI.
- Configurar el servidor intermediari des de l'ordinador de fora de la UB que utilitzeu més sovint. Conèixer com activar-lo i desactivar-lo.
- Dur una memòria USB que faciliti la descàrrega d'arxius des de la biblioteca.
- Adquirir als expenedors situats a la biblioteca la targeta que permet fer fotocòpies i impressions.
- Si sou usuaris de les xarxes socials, accedir a la pàgina de la Biblioteca de Dret a Facebook, seguir el Twitter, consultar el Bloc de Dret, o bé simplement visitar regularment el web del CRAI (<http://www.bib.ub.edu>).

2. FONTS D'INFORMACIÓ GENERAL⁵⁴

En aquest apartat es recull una selecció d'eines i de recursos de suport a la cerca d'informació en l'àmbit de les ciències socials. La divisió en apartats pretén presentar els diversos tipus de fonts pel format o el contingut documental: unes seran més útils per als primers estadis de la recerca, d'altres per anar més a fons. Però cada cop és més difícil separar els diversos tipus de fonts, ja que totes van incorporant elements de les altres que els poden aportar valor afegit. Finalment, el darrer punt inclou una selecció d'exemples de llocs web organitzats segons la classe d'institució que hi ha al darrere.

The screenshot shows the CRAI website interface. At the top, there is a navigation bar with the CRAI logo and the text 'Centre de Recursos per a l'Aprenentatge i la Investigació. CRAI'. Below this, there are several tabs: 'Conèixer el CRAI', 'Biblioteques', 'Suport a la Docència', 'Suport a la Recerca', 'Recursos d'informació', 'Serveis', 'CRAI x Tu', 'Gestions', and 'Ajuda'. The 'Recursos d'informació' tab is selected, and the page displays a 'Guia general i de referència' section. This section contains a list of links to various resources, including 'Accrònims i abreviatures', 'Biblioteques', 'Biografies', 'Catàlegs', 'Citacions i frases cèlebres', 'Convertors', 'Diccionaris', 'Dipòsits digitals - Eines', 'Directoris', 'Enciclopèdies', 'Estadístiques', and 'Internet - Cercadors'. There is also a sidebar on the right with a search box and a list of categories from A to Z.

Font: Web del CRAI. <http://www.bib.ub.edu/recursos-informacio/guia-general/>.

2.1. Diccionaris i enciclopèdies

La cerca i el tractament de la informació en l'àmbit acadèmic o professional comporta un ús important del llenguatge especialitzat –cal tenir cura a l'hora d'utilitzar un terme o un altre en un document administratiu o en una cerca bibliogràfica especialitzada. Això exigeix fer servir diccionaris, manuals d'estil, etc. per assolir amb èxit el treball acadèmic i la comunicació professional.

Els diccionaris serveixen per resoldre consultes de referència, donen informació sobre paraules, l'ortografia correcta i la forma d'un terme, l'origen, les equivalències en la pròpia llengua o en d'altres, la pronunciació o la combinació amb altres elements lingüístics. N'hi ha de generals i d'especialitzats, i us ajudaran en la cerca, en la comprensió i en l'elaboració de nova informació.

Els enllaços següents dirigeixen cap a recursos i serveis de la UB, com també a altres exemples de diccionaris generals de les llengües catalana i castellana⁵⁵:

- CRAI. *Guia general i de referència*. <http://www.bib.ub.edu/recursos-informacio/guia-general/>
- CRAI. *Guia general i de referència. Diccionaris*. <http://www.bib.ub.edu/recursos-informacio/guia-general/diccionaris/>
- Institut d'Estudis Catalans. *DIEC2: diccionari de la llengua catalana*. 2a ed. IEC, 2007, amb esmenes fins a l'abril de 2011. <http://dlc.iec.cat/>.
- Real Academia Española. *Diccionario de la lengua española*. 22a ed. RAE, 2001. <http://buscon.rae.es/draeI/>
- Serveis Lingüístics UB. CCUB. *Criteris de la Universitat de Barcelona*. <http://www.ub.edu/criteris-cub/>
- Serveis Lingüístics UB. *Sens dubte: gestor de consultes lingüístiques i terminològiques*. <http://www.ub.cat/sensdubte/welcome.pl>
- CSIC-IEDCYT. *Tesoros y glosarios IEDCYT en línea*. http://thes.cindoc.csic.es/index_esp.html
- CRAI. *Catàleg de les biblioteques. Tesauro de matèries i noms geogràfics*. <http://www.bib.ub.edu/fileadmin/tesaurus/>
- *Refdesk. The fact checker on the Internet*. <http://www.refdesk.com/facts.html>

Relacionats amb els diccionaris, disposeu dels traductors automàtics. Són eines que ofereixen versions d'un text o d'una pàgina web en una altra llengua. El resultat serveix per entendre el significat del text original, si bé no se'l pot prendre de cap de les maneres com una traducció fiable. El més recomanable actualment és el Google Translate (<http://translate.google.cat>).

El coneixement té un ritme d'actualització i de progrés molt elevat. Per aquest motiu, les publicacions s'especialitzen a oferir les novetats (revistes especialitzades, llibres d'assaig, obres jurídiques doctrinals, etc.) i, a consolidar determinats temes i obtenir-ne informació. Les enciclopèdies són el paradigma d'aquesta funció, tot i que certs tractats i manuals sistemàtics –entre els quals es poden incloure també els

55 A part dels recursos esmentats aquí, vegeu el Tema 8, apartat 5 i la bibliografia del Tema 8.

documents doctrinals comentats en l'apartat de fonts especialitzades— també compleixen aquesta funció. Les enciclopèdies són un punt de partida clau per iniciar l'elaboració d'un treball: ajuden a situar i delimitar el tema, sovint proporcionen una bibliografia fonamental molt selectiva, permeten fer l'arbre de conceptes implicats i serveixen per fer una primera aproximació terminològica a l'hora d'elaborar estratègies de cerca.

Exemples:

- CRAI. *Guies generals i de referència. Enciclopèdies*. <http://www.bib.ub.edu/recursos-informacio/guia-general/enciclopedies/>
- Enciclopèdia Catalana. *L'enciclopèdia*. <http://www.enciclopedia.cat/>
- *International encyclopedia of the social & behavioral sciences*. Pergamon. <http://www.sciencedirect.com/science/referenceworks/9780080430768>
- Wikimedia Foundation. *Viquipèdia: l'enciclopèdia lliure*. <http://ca.wikipedia.org>

enciclopèdia.cat

The screenshot shows the search results for 'vot' on the Enciclopèdia.cat website. At the top, there is a search bar containing 'vot' and a 'Cerca amplada' button. Below the search bar, the results are displayed under the heading 'RESULTATS DE LA CERCA'. The results include three entries for 'vot', each with its etymology and definition. The first entry is for the verb 'vot' (to vote), the second for the noun 'vot' (opinion), and the third for the noun 'vot' (ballot paper). The fourth entry is partially visible and appears to be for 'vot' (ballot paper).

Identificació

Resultats 1 a 10 de 22

RESULTATS DE LA CERCA
 ◀ anterior 1 2 3 següent ▶

vot
vot. [voto (castellà), vow, vote, (anglès)], [hist rel i crist] Promesa feta a la divinitat per un individu o per un grup d'acomplir una determinada acció. ...

vot
vot. [dr i polít] Opinió o parer donat sobre quelcom.

vot
vot. [dr i polít] Cos material —papereta, bola blanca o negra, etc— per mitjà del qual hom vota.

vot
vot. [dr i polít] Acció en virtut de la qual una persona exerceix el dret de sufragi (elecció).

vot
vot. [dr i polít] Part de paper...

Font: Enciclopèdia.cat <http://www.enciclopedia.cat>

2.2. Cercadors d'Internet

Els cercadors són programes que recopilen i indexen automàticament el contingut de les pàgines web distribuïdes per tota la xarxa. El més conegut és Google. També hi ha altres variants dels motors de cerca, coneguts com *metacercadors*, amb capacitat de buscar simultàniament en més d'un cercador i d'oferir un sumari de resultats ordenats, amb eliminació dels duplicats.

Exemples:

- CRAI. *Guies generals i de referència. Cercadors*. <http://www.bib.ub.edu/recursos-informacio/guia-general/internet-cercadors/>
- UOC.edu. Campus Virtual. *Cercadors*. <http://cv.uoc.edu/EOB/a/internet/busca.html>

- Exemples de metacercadors:
Ixquick. <http://www.ixquick.com/>
Metacrawler. <http://www.metacrawler.com/>

2.3. Portals temàtics

Els portals temàtics ofereixen una selecció de recursos organitzats per temes i subtemes i amb tractament especialitzat dels continguts —ofereixen classificacions per matèries, resums, etc. Són especialment útils a l'hora d'iniciar cerques especialitzades a Internet.

Exemples:

- *Intute: helping you find the best websites for study and research.* <http://www.intute.ac.uk/>
- *The WWW Virtual Library.* <http://vlib.org/>
- *International Public Library. Resources by subject.* <http://www.ipl.org/div/subject/>
- Arxiu de la Corona d'Aragó. <http://va.www.mcu.es/archivos/MC/ACA/>
- Web de la normativa acadèmica per als ensenyaments de la UB. <http://www.ub.edu/acad/noracad/>
- Fundació Noguera. <http://www.fundacionoguera.com/>

2.4. Bases de dades bibliogràfiques

Les bases de dades documentals són conjunts de documents o de referències bibliogràfiques que pertanyen a un context similar, que estan emmagatzemats de manera sistemàtica i indexats per al seu ús posterior. És així que tant els catàlegs de biblioteques com els directoris de revistes electròniques són també bases de dades (vegeu els apartats 2.5 i 2.6 d'aquest mateix tema). Els sistemes gestors de bases de dades permeten, doncs, emmagatzemar la informació i accedir-hi de manera ràpida i estructurada. Es poden trobar bases dades d'accés lliure i bases de dades de pagament. Com a estudiants de la UB podeu accedir a les de pagament a les quals s'ha subscrit el CRAI de la Universitat.

La consulta en bases de dades s'assembla cada cop més a l'estil de cerca que es pot fer a través de Google. Tanmateix, s'ha de conèixer la metodologia de cerca i els símbols que s'utilitzen en una base de dades concreta per treure'n la informació més pertinent en el mínim de temps. Podeu consultar els enllaços següents per obtenir més informació:

- *Com entrar en una base de dades del CRAI, Tutorial.* <http://hdl.handle.net/2445/13746>
- *Aprenentatge en l'ús de serveis i recursos d'informació: tutorials i guies (CRAI-UB).* <http://diposit.ub.edu/dspace/handle/2445/12702>.

The screenshot shows the website interface for the Dipòsit Digital de la UB. The main content area displays the title 'Aprentatge en l'ús de serveis i recursos d'informació: tutorials i guies (CRAI-UB) : [121]' and indicates it is the 'Pàgina principal de la col·lecció'. Below this, there is a search bar with the text 'Dins: Aprentatge en l'ús de serveis i recursos d'informació: tutorials i guies (CRAI-UB)' and a 'Cerca' button. There are also buttons for 'Matèria', 'Títol', 'Autor', and 'Data de publicació'. A sidebar on the left contains navigation options like 'Cerca', 'Cerca avançada', and 'Llista per'. A sidebar on the right lists 'Lliuraments recents' including 'Biblioteca de Dret', 'Biblioteca de Farmàcia', and 'Biblioteca de Biblioteconomia'.

Font: *Aprentatge en l'ús de serveis i recursos d'informació: tutorials i guies (CRAI-UB)*. <http://diposit.ub.edu/dspace/handle/2445/12702>

Exemples:

- CRAI. *El ReCercador*. <http://metalib.cbuc.cat/V/?portal=UB&institute=UB>
- CRAI. *Multicerca el Coneixement UB*. <http://www.bib.ub.edu/recursos-informacio/e-diposits/multicerca/>
- Institut Nacional d'Administració Pública. *Biblioteca Digital*. <http://www.inap.map.es/web/guest/biblioteca-digital>
- CSIC. Ciències Socials i Humanitats (ISOC). <http://digital.csic.es/>
- *Sociological abstracts*. <http://search.proquest.com/socabs/advanced?> (accessible en l'entorn de la UB): base de dades internacional de sociologia i disciplines afins a les ciències socials i del comportament.
- *Web of science*. http://wokinfo.com/products_tools/multidisciplinary/webofscience/

És una base de dades d'ISI Web of knowledge (Thomson Reuters) de contingut multidisciplinari, una de les més emprades per investigadors, gestors, professors i estudiants.

2.5. Revistes electròniques

Les revistes científiques electròniques són una col·lecció d'articles fruit del treball de recerca, publicats amb un títol comú a Internet, amb una periodicitat pre-establerta i amb una estructura de continguts més o menys estable. Es consideren científiques quan les promou o publica una entitat de recerca o acadèmica. Mitjançant les bases de dades i les eines de cerca federades també es pot accedir als articles de revista. També s'hi pot accedir a través d'enllaços directes a les pàgines personals dels autors, de portals d'editors, de cercadors especialitzats com Google Scholar o Scirus, de cercadors de dades bibliogràfiques de revistes encara no publicades (Efirst, d'ISI), d'agregadors, de passarel·les (EBSCO, Swets, etc.) o de biblioteques virtuals.

Tenen serveis de valor afegit: alertes informatives, cerques d'informació relacionada, arxiu digital de la revista, guies de recursos a Internet sobre la matèria

(congressos, cursos, etc.), fòrums de discussió, descàrrega de referències bibliogràfiques, RSS, etc.

Exemples:

Directoris de revistes electròniques

- CRAI. *Revistes electròniques*. <http://www.bib.ub.edu/recursos-informacio/>
- RACO. *Revistes catalanes amb accés obert*. <http://www.raco.cat/>
- ISOC. *Directoris de revistes*. <http://bddoc.csic.es:8080/>
- Dialnet. <http://dialnet.unirioja.es>
- DOAJ. *Directoris de revistes amb accés obert*. <http://www.doaj.org>
- Gold Rush. http://goldrush.coalliance.org/index.cfm?inst_code=NONE
- Biblioteca pública d'Internet. <http://www.ipl.org/div/serials>
- Latindex. <http://www.latindex.unam.mx/>. És un sistema d'informació sobre les revistes d'investigació científica, tècnica, professional i de divulgació científica i cultural que s'editen a l'Amèrica Llatina, al Carib, a Espanya i a Portugal.

Font: DOAJ. *Directoris de revistes amb accés obert*. <http://www.doaj.org>

Recopilacions de directoris de revistes electròniques

- Recopilació d'índexs de publicacions periòdiques. <http://www.library.ubc.ca/ejour/>
- Publicacions en sèrie al ciberespai. <http://www.uvm.edu/~bmaclenn/>
- Universitat de Salamanca. Cercadors de revistes electròniques. <http://web.usal.es/~redero/rev-e.htm>

2.6. Catàlegs de biblioteques

- Les biblioteques reuneixen informació de qualitat en diversos formats. Molts recursos electrònics són accessibles mitjançant el navegador d'Internet –cerques

federades. Les biblioteques universitàries adquireixen aquestes fonts d'informació per a la comunitat d'estudiants, per al professorat o per al personal de serveis. Aquests recursos es diferencien de la majoria d'informació que es troba lliurement accessible al web perquè han estat analitzats i recomanats per la biblioteca. Actualment les biblioteques disposen tant de col·leccions de recursos impresos com d'electrònics (bases de dades, revistes electròniques, llibres electrònics, etc.). Els catàlegs serveixen per conèixer què tenen, on i com accedir-hi.

Exemples:

- CRAI. *Catàleg de les biblioteques de la UB*. http://ub.cbuc.cat/search*cat
- CRAI. *Llista de catàlegs de biblioteques*. <http://www.bib.ub.edu/recursos-informacio/guia-general/catalegs/>
- CCUC. *Catàleg col·lectiu de les universitats de Catalunya*. CBUC. <http://ccuc.cbuc.cat/>
- Catàleg col·lectiu *REBIUN*. Xarxa de Biblioteques Universitàries. <http://rebiun.absysnet.com/cgi-bin/rebiun/O7108/IDb459efd4?ACC=101>
- Catàleg de la Biblioteca Nacional d'Espanya. <http://catalogo.bne.es>
- Catàleg de la Biblioteca de Catalunya. <http://cataleg.bnc.cat>
- Catàleg del Centre de Documentació de l'Institut Català de les Dones. Generalitat de Catalunya. http://www.gencat.cat/icdona/beg_icd.htm

2.7. Altres recursos web

Organismes internacionals

Els organismes internacionals són associacions formades per governs o altres subjectes de dret internacional públic que es regulen per una normativa pròpia. Els membres i l'abast que tenen són internacionals i posseeixen un objectiu comú. El més habitual és referir-se amb aquest terme a organismes intergovernamentals (Nacions Unides –<http://www.un.org>–, Unió Europea –<http://www.europa.eu>–, Unió Africana –<http://www.au.int>–, etc.). Però actualment també s'hi inclouen organismes internacionals privats, com les ONG (Human Rights Watch –<http://www.hrw.org>–, International Crisis Group –<http://www.crisisgroup.org>–, Creu Roja Internacional, etc.). Els seus webs publiquen informes, estudis, estadístiques, notícies sobre els àmbits d'interès respectius i sobre l'abast geogràfic.

Exemples:

- Biblioteca i TIC. UPF. *Comunitat Europea i directoris internacionals*. <http://www.upf.edu/bibtic/ccpp/adm-int.html>
- Ministeri d'Afers Exteriors i de Cooperació. *Organismes internacionals*. http://www.maec.es/es/MenuPpal/Paises/Organismosinternacionales/Paginas/representacionesante_oi.aspx
- *Xarxa Eurosur*. <http://www.eurosur.org/spa/organism.htm>
- *El sitio del derecho*. Organismes internacionals. http://www.elsitiodelderecho.dtj.com.ar/org_intern.htm

Informació de persones i institucions

Els directoris de persones i institucions, entre els quals hi ha repertoris de dades biogràfiques molt específics i tradicionals, com els *Who is who*, són una font d'informació important, ja sigui per obtenir dades sobre persones, organismes oficials o institucions privades, ja sigui per contactar amb una persona o amb un portaveu d'una institució perquè us subministri alguna informació directament.

Exemples:

- CRAI. *Guia general i de referència. Biografies*. <http://www.bib.ub.edu/recursos-informacio/guia-general/biografies/>
- «A fondo» a *El País.com*. <http://www.elpais.com/afondo/>
- *Adreces d'interès*. Generalitat de Catalunya. <http://www10.gencat.cat/sac/AppJava/adreces.jsp>
- *Biografies de líders polítics*. Fundació CIDOB. http://www.cidob.org/es/documentacion/biografias_lideres_politicos
- *EU Whoiswho*: l'annuari oficial de la Unió Europea. Oficina de Publicacions de la Unió Europea. <http://europa.eu/whoiswho/public/>
- *El web de la ciutat de Barcelona*. Directoris. Ajuntament de Barcelona. <http://www.bcn.cat/directoris/>
- *Who's who in Spain*. Who's Who Sutter's International Red Series. Versió limitada de demostració en línia. http://www.whoswho.eu/w_spain.php?lan=eng

Font: El País.com. Personajes. <http://www.elpais.com/afondo/personajes>

Dades estadístiques i anàlisis interpretatives

Les dades estadístiques i les anàlisis interpretatives poden ser el punt de partida per elaborar plans d'actuació que aconseguixin el desenvolupament en tots aquells aspectes que afectin els ciutadans: economia, sanitat, educació, justícia, medi ambient, etc. En aquest sentit, es tracta d'una informació imprescindible per

captar la realitat sobre la qual s'ha d'incidir i avaluar la incidència de les actuacions. Les dades estadístiques són publicades i difoses per les mateixes agències que les creen, ja siguin organismes oficials o no.

Òrgans estadístics

Exemples:

- Departament d'Estadística. Ajuntament de Barcelona. <http://www.bcn.es/estadistica/catala/index.htm>
- Eurostat. Oficina d'Estadística de la Unió Europea. Comunitat Europea. <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/eurostat/home>
- Idescat. Institut d'Estadística de Catalunya. Generalitat de Catalunya. <http://www.idescat.cat>
- Institut Nacional d'Estadística. Ministeri d'Economia i Hisenda. <http://www.ine.es>

Interpretació i estudis d'opinió

Exemples:

- CEO. Centre d'Estudis d'Opinió. Generalitat de Catalunya. <http://ceo.gen-cat.cat/ceop/AppJava/pages>
- CIS. Centre d'Investigacions Sociològiques. Ministeri de la Presidència. <http://www.cis.es/cis/opencms/CA/index.html>

Documentació generada per altres agents polítics i socials

Hi ha una sèrie d'agents polítics i socials que tenen influència en l'opinió del ciutadà i dels polítics i que generen una sèrie de documentació. Entre aquests hi ha els coneguts com *equip d'especialistes (think tanks)*, que són organitzacions o centres de recerca que ofereixen idees o consells sobre assumptes socials, de política, de comerç i d'interessos militars. El nom prové de l'anglès i significa 'dipòsit d'idees'. Normalment es tracta d'organitzacions en les quals treballen diversos teòrics i intel·lectuals que elaboren anàlisis o recomanacions polítiques. Els seus treballs tenen un pes molt important als Estats Units.

Centres d'estudi i d'acció estratègica

Exemples:

- CEPS. Centre d'Estudis de Política Europea. Brussel·les. <http://www.ceps.be/>
- Grup Internacional de Crisi. <http://www.crisisgroup.org/>
- Centre d'Estudis i Documentació Internacionals de Barcelona. <http://www.cidob.org/>
- Partits polítics: Partit Demòcrata, EUA. <http://www.democrats.org/inicio>
- Sindicats i patronals: Confederació Sindical de Comissions Obreres (CCOO). <http://www.ccoo.es/csccoo/>. Confederació Espanyola d'Organitzacions Empresarials (CEOE). <http://www.ceoe.es>

Fundacions

Són organitzacions sense ànim de lucre que tenen com a objectiu l'interès general. Els beneficiaris són col·lectius genèrics de persones. Poden ser també un equip d'especialistes.

Exemples:

- Fundació Josep Irla. <http://www.irla.cat>
- Fundació Jaume Bofill. <http://www.fbofill.cat>
- Fundació Robert Schuman. <http://www.robert-schuman.eu>
- *Cercador general*: Associació Espanyola de Fundacions (AEF). <http://www.fundaciones.org/es/home>

Font: Web de la Fundació Robert Schuman. <http://www.robert-schuman.eu/>

Administració pública

Exemples:

- Universitats: Universitat de Barcelona. <http://www.ub.edu>
- Ministeris, conselleries: Ministeri de Sanitat, Política Social i Igualtat. <http://www.migualdad.es> / <http://www.msps.es>

Organismes reguladors

Exemples:

- CMT. Comissió de Telecomunicacions. http://www.cmt.es/cmt_ptl_ext/SelectOption.do

Associacions cíviques diverses

Són associacions sense ànim de lucre i amb personalitat jurídica plena per dur a terme activitats culturals, educatives, de divulgació, esportives o de caràcter social:

<http://www.caladona.org>, <http://www.rosasensat.org>, <http://www.cec.cat>, <http://www.omnium.cat>, <http://www.amnistiacatalunya.org>.

- Federació Regional d'Associacions de Veïns de Madrid. <http://www.aavvmadrid.org>.
- *Guia d'entitats*. Cercador d'associacions catalanes. http://www.gencat.cat/justicia/guia_entitats.

Mitjans de comunicació: premsa general

La premsa escrita és una publicació impresa o digital editada amb periodicitat que pot ser diària –en aquest cas es parla de diari–, setmanal o mensual –és el cas de moltes revistes especialitzades. Es pot considerar la premsa com un canalitzador entre la informació aportada pel *poder* –els polítics– i el ciutadà, i a la inversa, entre l'opinió dels ciutadans sobre diferents temes i els polítics.

Exemples:

- CRAI. *Premsa digital*. www.bib.ub.edu/recursos-informacio/premsa-digital

Blogs:

- Blogs de *La Vanguardia.es*. La Vanguardia. <http://www.lavanguardia.es/blogs/index.html>

Recull de premsa:

- *Arxiu de reculls de premsa de la UB*. Universitat de Barcelona. http://www2.ub.edu/comunicacions/cgi/principal.pl?fitxer=historic_reculls/arxiudereculls.htm

Cercador de notícies:

- *Google News*. Google. <http://news.google.es/news?pz=1&ned=es>
- *Hubbs.cat*. *El cercador de notícies en català*. <http://huubs.imente.com/>

3. LA DOCUMENTACIÓ ESPECIALITZADA

Abans de comentar les fonts d'informació principals de cada especialitat, cal remarcar que les obres generals, de les quals s'ha parlat en l'apartat anterior, inclouen també informació sobre cadascuna de les especialitats que es tractaran a continuació. Per exemple, per localitzar llibres a text complet sobre política –o qualsevol altra matèria– podeu acudir a Google Books (<http://books.google.cat/>). Per llegir articles de revista sobre dret o qualsevol altra especialitat podeu anar a portals o repositoris que ofereixen aquesta mena de material en accés obert, com RACO (<http://www.raco.cat/>), Dialnet (<http://dialnet.unirioja.es/>) o DOAJ (<http://www.doaj.org/>), i també a bases de dades de pagament, que podeu utilitzar a través dels serveis del CRAI de la UB, com per exemple, *Web of science* (http://catalag.ub.edu/record=b1917179-S1*cat).

A més, és interessant remarcar els reculls de recursos que elabora el CRAI de la UB: les guies temàtiques. N'hi ha per a totes les branques del coneixement i, en especial, per al dret, la ciència política, les relacions laborals, etc. En cada guia

temàtica s'ofereix una mostra de les millors fonts d'informació. Les trobareu totes a <http://www.bib.ub.edu/recursos-informacio/guies-tematiques/>.

The screenshot shows the CRAI website interface. At the top, there is a header with the CRAI logo and navigation links for 'Català', 'Español', and 'English'. Below the header is a main navigation bar with categories like 'Conèixer el CRAI', 'Biblioteques', 'Suport a la Docència', 'Suport a la Recerca', 'Recursos d'informació', 'Serveis CRAI x Tu', 'Gestions', and 'Ajuda'. The main content area is titled 'Subguia de Dret : Dret per temes'. On the left, there is a sidebar with 'Categories de la A a la Z' listing various legal topics. The main content area displays a list of legal topics under 'Dret per temes', including 'Bioètica', 'Dret administratiu', 'Dret canònic i eclesial', 'Dret civil', 'Dret comunitari', 'Dret constitucional', 'Dret de l'esport', 'Dret de medi ambient', 'Dret del treball', 'Dret financer i tributari', 'Dret i cultura popular', 'Dret internacional', 'Dret mercantil', 'Dret penal', 'Dret romà', and 'Filosofia del dret'. A 'Guia de Dret a Deliciós' section is also visible, listing related resources.

Font: <http://www.bib.ub.edu/recursos-informacio/guies-tematiques/dret/dret-per-temes/>

3.1. La documentació jurídica

La informació relacionada amb el dret se sol classificar a partir dels organismes que la generen en l'exercici de les activitats i les funcions que els són pròpies. Es tracta dels organismes legislatius –que produeixen la documentació parlamentària i la legislació–, els executius –que també generen legislació– i els judicials –dels quals emana la jurisprudència. A més, també cal tenir en compte la doctrina, que és el conjunt d'estudis acadèmics que tracten sobre aquesta documentació i que es proposa interpretar, divulgar o analitzar els textos legals i les sentències.

La documentació parlamentària és la que es genera en la tramitació de les iniciatives legislatives fins que s'arriba a l'aprovació i a la publicació posterior, quan passen a ser disposicions legals vigents. Tant les Corts Generals espanyoles –Congrés dels Diputats i Senat– com el Parlament de Catalunya difonen els treballs de les comissions, els debats parlamentaris i altres tràmits mitjançant els butlletins oficials i diaris de sessions respectius. Aquestes publicacions estan disponibles en línia, localitzables a partir dels llocs web de cada institució. Pel que fa a les cambres espanyoles, s'hi accedeix des de <http://www.congreso.es/portal/page/portal/Congreso/Congreso/Publicaciones>, i pel que fa al Parlament de Catalunya, des de <http://www.parlament.cat/web/documentacio/publicacions>.

La legislació està formada pel conjunt de les lleis aprovades pels parlaments i dels decrets i d'altres disposicions emanades dels governs. Constitueix un tipus de documentació molt important, atès que regula la convivència social. La font

primària de legislació espanyola és el *Butlletí Oficial de l'Estat* (BOE), consultable gratuïtament en línia a http://www.boe.es/diario_boe/.

El *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya* (DOGC) és la font primària de la legislació de Catalunya, consultable també gratuïtament per Internet a <http://www.gencat.cat/dogc>. En l'àmbit europeu, la font primària és el *Diari Oficial de la Unió Europea*, disponible a <http://eur-lex.europa.eu/JOIndex.do?ihmlang=es>. També és interessant conèixer el Portal Jurídic de Catalunya, <http://www20.gencat.cat/portal/site/portaljuridic>, des d'on es té accés tant a legislació catalana com espanyola i europea.

La jurisprudència és el conjunt de sentències elaborades pels diferents jutjats i tribunals. La jurisprudència dels tribunals de més rang –Tribunal Constitucional, Tribunal Suprem, Audiència Nacional– és la més important, atès que aquests textos fixen l'aplicació concreta de les lleis en casos de litigi.

Les fonts que s'esmenten a continuació recullen tant legislació com jurisprudència:

- Westlaw.es: conegut com Aranzadi atesa l'editorial que el publica, és el servei d'informació en línia de l'editorial Thomson-Aranzadi. Inclou legislació –estatal, autonòmica i comunitària– i jurisprudència, doctrina i formularis. És de pagament, però s'hi pot accedir des del CRAI de la UB: http://cataleg.ub.edu/record=b1478207-S1*cat.
- Tirant on line: base de dades que inclou legislació estatal, autonòmica i internacional, doctrina, jurisprudència i formularis. Per accedir-hi, cal estar en un ordinador de l'àmbit de la UB, ja que el recurs és de pagament: <http://www.tirantonline.com/login.do?user=Universitat&password=Barcelona>.
- vLex: és una base de dades que inclou tant legislació com jurisprudència d'Espanya i d'altres països. Com l'anterior, és de pagament, però s'hi pot accedir des del CRAI de la UB: http://cataleg.ub.edu/record=b1712306-S1*cat.

3.2. La documentació laboral

Tota la documentació jurídica esmentada en l'apartat anterior és d'interès per al professional dedicat a temes laborals. En particular, li interessin els convenis col·lectius, que regulen les condicions de treball entre empresaris i treballadors. Se'n poden establir per a una única empresa o per a tot un sector. Es publiquen a les fonts legislatives i, en conseqüència, són consultables també a les bases de dades que recullen la legislació.

A la guia temàtica sobre relacions laborals del CRAI hi ha una selecció de tota mena de recursos relacionats amb el món laboral: portals temàtics especialitzats, els principals organismes oficials, les organitzacions sindicals i les confederacions empresarials, com també les bases de dades, on es pot trobar articles i llibres d'interès: <http://www.bib.ub.edu/recursos-informacio/guiues-tematiques/relacions-laborals/>.

3.3. La documentació política

La política, com a disciplina científica, és el conjunt de teories sobre el govern de la societat, que fonamenten les activitats pràctiques relacionades amb la gestió

dels afers públics. Els textos bàsics formadors dels diferents corrents polítics es poden trobar a les biblioteques virtuals generals, com Google Books, entre d'altres. Cal destacar, però, un portal des d'on són accessibles les obres clàssiques sobre el marxisme i una gran quantitat d'estudis contemporanis: l'*Arxiu virtual dels marxistes* (<http://www.marxists.org/catala/index.htm>), que inclou centenars de llibres i articles en línia. Pel que fa a informació sobre eleccions, un lloc molt interessant d'abast internacional és *Election guide* (<http://www.electionguide.org/>), que inclou un calendari de les que estan previstes en els propers anys i, les dades de les eleccions ja passades –des de 1998– de tots els països del món, tant presidencials com legislatives. Per a dades més completes sobre les eleccions espanyoles i catalanes, cal visitar *Consulta de resultats electorals* (<http://www.infoelectoral.mir.es/min/>), del Ministeri de l'Interior, que recull les dades de totes les eleccions que han tingut lloc a Espanya des de 1995.

Una altra qüestió que us pot interessar són els partits polítics. En l'àmbit de l'Estat espanyol, la font autoritzada és al Ministeri de l'Interior: el registre de partits polítics (https://servicio.mir.es/nfrontal/webpartido_politico.html). A escala internacional, apareixen enllaços als partits amb representació parlamentària a *Election-Guide* (<http://www.electionguide.org/>). Pel que fa als líders polítics, cal destacar el recull biogràfic que publica el CIDOB: «Biografías líderes políticos» (http://www.cidob.org/ca/documentacion/biografias_lideres_politicos).

The screenshot shows the CIDOB website interface. At the top, the CIDOB logo is accompanied by the text 'Les persones al centre de les relacions internacionals' and 'CENTRE D'ESTUDIS I DOCUMENTACIÓ INTERNACIONALS A BARCELONA'. A search bar is visible in the top right. Below the header is a navigation menu with tabs for 'CIDOB', 'Temas-Regiones', 'Publicaciones', 'Documentación', 'Prensa', 'Noticias', 'Activitats', and 'Vídeos'. The 'Documentación' tab is active, showing a breadcrumb trail: 'Centre de documentació > Biblioteca > Consulta catàleg > Biografías Líderes Políticos'. The main heading is 'Biografías Líderes Políticos'. On the left, there are filters for 'Líderes por nombre', 'Líderes por país', and 'Dirigentes en ejercicio'. The main text describes the service: 'Biografías de Líderes Políticos es un servicio de CIDOB que ofrece biografías contextualizadas de dirigentes de todo el mundo. Un mejor conocimiento de estos personajes ayuda a comprender claves presentes, conocer situaciones pasadas y prever escenarios de futuro en el panorama internacional. El servicio pretende ser de utilidad en los ámbitos de la educación, la investigación, la consultoría, el periodismo y la política, y, en un sentido general, para cualquier usuario interesado en los protagonistas del liderazgo político mundial.' Below this, a 'Novedades' section features two entries: 'IRLANDA Enda Kenny' and 'NÍGER Mahamadou Issoufou', each with a small portrait and a brief description of their political roles and the context of their leadership.

Font: http://www.cidob.org/ca/documentacion/biografias_lideres_politicos

També us pot interessar trobar informació sobre el parlament d'algun país: l'estructura i les funcions, la llista dels membres, les publicacions –amb els debats parlamentaris o d'altre tipus–, etc. Una font important d'àmbit internacional és la Unió Interparlamentària (IPU) (<http://www.ipu.org/>), que proporciona informació bàsica del parlament de cada estat i enllaços al lloc web, i alimenta la base de dades Parlit (<http://www.ipu.org/parlit-e/parlitsearch.asp>). Pel que fa a Espanya, cal tenir en compte els llocs web del Congrés (<http://www.congreso.es/>) i el Senat (<http://www.senado.es/>).

www.senado.es/), sense oblidar el Parlament de Catalunya (<http://www.parlament.cat/>).

Per a informació general sobre cada estat del món, és útil tenir en compte el *Politics portal* (<http://www.psa.ac.uk/Politics>), que inclou enllaços a webs de mitjans de comunicació, resultats d'eleccions, textos constitucionals, entitats que recullen les estadístiques, departaments universitaris de ciències polítiques, etc. Per estar al dia de novetats en aquesta disciplina, val la pena seguir els webs d'algunes entitats de recerca espanyoles, com l'Associació Espanyola de Ciència Política i de l'Administració (AECPA): <http://www.aecpa.es/>, i internacionals, com l'Associació Internacional de Ciència Política (IPSA): <http://www.ipsa.org/> o la Xarxa Europea d'Informació sobre Relacions Internacionals i Estudis Regionals (EINIRAS): <http://www.einiras.org/>.

3.4. La documentació administrativa

Igual que passa amb la documentació laboral, la documentació administrativa està íntimament relacionada amb la legislació. El professional d'aquest àmbit ha de disposar de les fonts jurídiques que s'esmenten a l'apartat 3.1 d'aquest tema.

Val la pena esmentar uns llocs web que poden ser útils a l'hora de trobar recursos i novetats relacionades: l'Institut Nacional d'Administració Pública (INAP) (<http://www.inap.map.es/>) i el portal 060.es (<http://www.060.es/>), adscrit al Ministeri de Política Territorial i Administració Pública, que ofereix un munt de serveis a la ciutadania. En l'àmbit de Catalunya, hi ha l'Oficina Virtual de Tràmits, de la Generalitat (<http://www20.gencat.cat/portal/site/OVT>).

3.5. La documentació criminològica

La criminologia és la ciència que estudia el crim –les causes, les manifestacions i les conseqüències– amb l'objectiu de prevenir-lo. Atès que el fenomen és complex, les fonts que el tracten són multidisciplinàries: pertanyen tant a la psicologia, com a la sociologia, el dret, la medicina i altres camps de les ciències socials. L'origen d'aquestes fonts també és divers: hi ha dades policiaques, judicials, penitenciàries, forenses, etc.

Per trobar articles de revista sobre criminologia podeu fer servir les fonts generals que incloquin les referències d'aquest tipus de documents. A més, cal tenir en compte aquelles que es refereixin a alguna de les disciplines involucrades, per exemple, la *Sociological abstracts*, disponible des del CRAI de la UB a http://catalog.ub.edu/record=b1436542*cat. Hi ha una font específica que ofereix articles a text complet sobre criminologia: *El criminalista digital* (<http://criminet.ugr.es/elcridi/>).

Per estar al dia de les novetats que apareixen en aquest camp, podeu seguir el lloc web de l'Associació Catalana de Criminòlegs (<http://criminologos-acc.blogspot.com/>), el de la Societat Espanyola d'Investigació Criminològica (<http://www.criminologia.net/>) o bé el de la Societat Americana de Criminologia (<http://www.asc41.com/>).

Quadre resum d'enllaços d'interès per àrees de coneixement:

- Ciència Política: <http://guiesbibtic.upf.edu/cpis>
- Dret Administratiu: <http://www.ub.edu/dadmin/dep01040104.html>
- Dret Civil: <http://civil.udg.edu/pagina/webs/civil/default.htm>
- Dret Constitucional: <http://www.upf.edu/constitucional/links/>
- Dret del Treball i de la Seguretat Social: <http://www.ub.edu/dmtss/links.html>
- Dret Eclesiàstic de l'Estat:
<http://guiesbibtic.upf.edu/content.php?pid=130023&sid=1592866>
- Dret Financer i Tributari: <http://www.ub.edu/DFT/enllasos.html>
- Dret Internacional Privat: <http://www.ub.edu/dinter/privatenllacos.html>
- Dret Internacional Públic i Relacions Internacionals:
<http://www.ub.edu/dinter/dipenllacos.html>
- Dret Mercantil: <http://www.ub.edu/dmtss/links.html>
- Dret Penal: <http://www.ub.edu/dpenal/dep0108.html>
- Dret Processal: <http://www.upf.edu/dret/recursos/processal/>
- Dret Romà: <http://www.upf.edu/dret/recursos/roma/>
- Història del Dret: <http://www.ub.edu/dphdtr/2historia/5adreces.html>
- Organització Econòmica Internacional / Integració Europea:
<http://www.ub.edu/dinter/OEIwebs.html>

4. ELS SISTEMES TÈCNICS DE CITACIÓ BIBLIOGRÀFICA

Segons el *Gran diccionari de la llengua catalana* (GDLC), una de les accepcions de *citar* és «adduir de viva veu o per escrit (un passatge d'un autor) en suport del que hom diu». Però també significa «anomenar (algú) com a digne d'atenció, d'admiració». És a dir, tant s'està citant quan es reproduïx un text literalment com quan es fa esment d'una persona o de les seves idees o dades. Per extensió també s'anomena *cita* la informació bibliogràfica que es facilita per donar crèdit a l'autor del text o de la idea, i per permetre'n la fàcil identificació. El resultat de la citació és una referència bibliogràfica.

En canvi, quan es manlleua un material gràfic o multimèdia es parla més aviat de reproducció i no pas de citació. Tanmateix, també és necessari citar la referència. Es pot distingir entre dues tipologies de referències: les referències en el text i les llistes de referències bibliogràfiques o bibliografies.

4.1. Referències en el text

Les citacions identifiquen les fonts d'informació que es fan servir durant l'elaboració d'un treball i permeten que el lector identifiqui les fonts d'on provenen les dades, idees i informació d'estudis previs. Les citacions que es fan en el text poden ser textuals o contextuals⁵⁶.

56 Vegeu també el Tema 6, apartat 5.

Una citació es considera textual quan es transcriu literalment el text d'un document anterior. Aquestes citacions només s'han de fer quan siguin absolutament rellevants. Han de ser tan concises com es pugui i, sobretot, s'ha d'evitar construir el treball a partir de citacions d'altres. També cal evitar que la citació, en treure-la del context, pugui ser interpretada en un sentit diferent del que li dona l'autor originalment.

Generalment, si la citació és curta –menys de 40 paraules– es col·loca entre cometes⁵⁷ en el mateix paràgraf en què s'estan exposant les idees. Vegeu-ne un exemple⁵⁸:

Encara avui el Codi civil de Catalunya indica, en l'article 111-2 1, de l'any 2002: «En la seva aplicació, el dret civil de Catalunya s'ha d'interpretar i s'ha d'integrar d'acord amb els principis generals que l'informen, prenent en consideració la tradició jurídica catalana.»

L'autor del paràgraf en el qual inclou la citació ha d'afegir immediatament després de les cometes un indicador de referència. Hi ha dues maneres principals de fer-ho:

- a) El sistema continental.
- b) El sistema anglosaxó o Harvard⁵⁹.

La primera, que s'utilitza més en monografies, consisteix a fer una crida per mitjà d'un supraíndex que indica una nota a peu de pàgina⁶⁰ i en aquesta nota incloure-hi la referència bibliogràfica, que en aquest cas seria:

FONT I RIUS, José María. «Orígenes del régimen municipal de Cataluña». *Anuario de Historia del Derecho Español*, núm. 16, 1945, pàg. 389-529.

Aquest també és el mètode recomanat per als vostres treballs acadèmics, si no és que el professor us indica una altra cosa. Si la citació torna a aparèixer, no cal repetir-la sencera, sinó que s'utilitzen abreviatures. Les dues més habituals són *ibid.* i *op. cit.*

- *Ibid.* és l'abreujament del terme llatí *ibidem* i significa 'el mateix'. Es refereix al fet que la citació fa referència exactament al mateix autor i a la mateixa obra de la cita anterior, tot i que es pot indicar una pàgina per a la citació diferent.
- *Op. cit.* és l'abreviatura del llatí *opus citatum*, 'obra citada', i s'aplica a una obra ja citada amb anterioritat.

57 Hi ha diversos tipus de cometes. En textos impresos s'acostuma a donar preferència a les anomenades cometes baixes o llatines («...»), mentre que es reserven les cometes altes o anglosaxones ("...") per a textos que necessiten cometes dins d'un paràgraf que ja en porta. Si encara es necessita un altre nivell de cometes, es poden utilitzar les simples ('...').

58 Extret de: ARBÓS MARÍN, Xavier. «Els inicis del dret públic contemporani a Catalunya». *Revista Catalana de Dret Públic*, núm. 41, 2010, pàg. 21-58. ISSN1885-5709.

59 Rep aquest nom perquè el sistema va ser divulgat per la Universitat de Harvard.

60 Alternativament, en lloc de posar les notes corresponents a cada pàgina es poden col·locar al final d'un capítol o de tot el treball. En treballs acadèmics és preferible fer-ho en la mateixa pàgina, perquè facilita enormement la correcció i el seguiment del text.

Suposeu que les citacions a peu d'una pàgina concreta fossin les de l'exemple següent:

- 1) FONT I RIUS, José María. «Orígenes del régimen municipal de Cataluña». *Anuario de Historia del Derecho Español*, núm. 16, 1945, pàg. 392.
- 2) Ibid.
- 3) Ibid, pàg. 394.
- 4) ARBÓS MARÍN, Xavier. «Els inicis del dret públic contemporani a Catalunya». *Revista Catalana de Dret Públic*, núm. 41, 2010, pàg. 30.
- 5) AMORES CONRADI, M. A.; HEREDIA CERVANTES, I. (2007). «Comentarios al artículo 167». A: BERCOVITZ RODRÍGUEZ-CANO, R. (coord.). *Comentarios a la Ley de Propiedad Intelectual*. Madrid: Tecnos, pàg. 2130.
- 6) ARBÓS MARIN, op. cit., pàg. 31.

A la nota 1 es dona la referència d'una determinada citació, s'indica la pàgina concreta de la qual es treu una idea o s'esmenta un text. En aquest cas es poden donar les pàgines que ocupa el conjunt de l'article (389-529 en l'exemple) al llistat de referències final. La nota 2 indica que l'obra i la pàgina de la citació són les mateixes que l'anterior, mentre que a la 3 es manté l'obra, però la pàgina és una altra.

Les notes 4 i 5 són dues obres citades noves (amb indicació de la pàgina concreta). La nota 6 fa referència a una obra ja citada. Per tant, es dona de manera abreujada indicant-ne l'autor i la pàgina. Naturalment, si un autor té més d'una obra, es pot donar el títol abreujadament o punts suspensius en lloc del llatí *op. cit.*

L'altre mètode de citació, més freqüent en les revistes acadèmiques i científiques, consisteix a fer la crida tancada entre parèntesis –o claudàtors– i indicar l'autor i l'any de la publicació: (FONT I RIUS 1945). Llavors la referència completa apareix al llistat bibliogràfic final. Quan es tracta d'un llibre i, per tant, pel volum es pot fer difícil de localitzar una cita, s'acostuma a incloure-hi la pàgina concreta d'on s'extreu la cita⁶¹. En aquest sistema de citacions, si l'obra té diversos autors, se solen separar per punts i coma, i si hi ha tres autors o més, sovint es consigna el primer i després s'utilitza la locució llatina *et alii*, abreujada generalment com *et al.*, que significa literalment 'i d'altres'. Així, al final d'una citació literal procedent del llibre *Introducció al dret processal*, de Víctor Moreno Catena, Vicente Gimeno Sendra i Valentín Cortés Domínguez es podria anotar el següent: «MORENO CATENA et al. 1995, pàg. 72», suposant que la reproducció fos extreta de la pàgina 72.

Tornant a la manera en què s'han de fer les citacions literals, quan aquestes tenen més de 40 paraules s'acostumen a escriure en un paràgraf nou, freqüentment sense cometes, però amb un sagnat al marge esquerre –i de vegades també al dret, però hi ha una manca d'uniformitat en els criteris sobre aquest aspecte i d'altres quant a les citacions textuals.

Es parla de *citació contextual* quan es resumeix el contingut d'una part específica d'un document, quan es parafraseja un escrit o s'esmenta una idea continguda

61 Sí una idea es repeteix en diversos llocs d'un llibre es pot utilitzar el llatí *passim*, que significa 'aquí i allà'.

en un treball previ. És a dir, quan no hi ha una reproducció literal de les paraules. La manera d'indicar la font de referència és equivalent a l'anterior: mitjançant una nota a peu de pàgina o afegint-la a la bibliografia final. En el text de l'exemple següent⁶² se cita informació procedent d'Amores i Heredia, però no es reproduïx literalment:

Com a conseqüència d'aquest principi, d'acord amb les normes de dret internacional privat, la llei aplicable a totes les qüestions relatives a l'existència i la protecció d'un determinat dret de propietat intel·lectual és la del país per al qual es reclama la protecció (AMORES CONRADI; HEREDIA CERVANTES, 2007, pàg. 2130).

A la bibliografia final és on hauria d'aparèixer, en aquest cas, la referència completa:

AMORES CONRADI, M. A.; HEREDIA CERVANTES, I. (2007). «Comentarios al artículo 167». A: BERCOVITZ RODRÍGUEZ-CANO, R. (coord.). *Comentarios a la Ley de Propiedad Intelectual*. Madrid: Tecnos, pàg. 2130. ISBN 978-84-309-4640-2.

Si dins d'una citació literal cal intercalar algun aclariment o s'hi ha d'afegir alguna paraula es fa mitjançant claudàtors. Si la citació és massa llarga i conté parts de text que no són rellevants o necessàries es poden ometre aquestes parts i indicar-ho amb punts suspensius entre claudàtors:

Segons l'article 26 del títol IV de la Llei 7/1983, de 18 d'abril, de política lingüística a Catalunya, «el Consell Executiu [...] ha de crear o subvencionar centres especialment dedicats, en tot o en part, a fomentar el coneixement, l'ús i la divulgació de la llengua catalana».

Finalment, si es vol indicar que una cosa s'ha escrit exactament com es transcriu malgrat que sembli una errada (errors de l'autor, formes antigues, termes en altres llengües, etc.) s'utilitza el llatí *sic*, també entre claudàtors, que significa 'així, d'aquesta manera'. Amb aquest recurs s'evita que el lector pugui interpretar que es tracta d'un error de l'autor que fa la citació:

«Ley 27/2002 de creación de la Comarca de Plana de Uesca [sic].»

En el cas de les reproduccions de material gràfic, se'n sol indicar l'autoria i les dades de procedència immediatament a sota de la reproducció –o de l'enllaç en el cas que sigui un material multimèdia no contingut en el document mateix.

D'altra banda, les citacions no literals també han de ser concises, i cal evitar que hi quedin difuminats els vostres pensaments o els dels autors citats. No ha de quedar cap dubte de qui està parlant, l'autor que fa la cita o la font citada.

De vegades us podeu trobar que voleu citar un text que cita un altre autor o fer-hi referència. És el que s'anomena una *citació d'una citació*. És un cas freqüent quan es consulten manuals i altres llibres, però no legislació o treballs de recerca

62 Extret de: ESTEVE, Asunción. «Anàlisi legal del projecte Google Books des de la perspectiva dels drets de propietat intel·lectual». *BiD. Textos universitaris de biblioteconomia i documentació* [en línia]. Juny de 2010, núm. 24 <<http://www.ub.edu/bid/24/esteve1.htm>>. [Consulta: 16/05/2011.]

originals. En aquesta situació s'esmenta la font original i d'on s'extreu la citació realment. Es pot utilitzar una fórmula com la següent⁶³:

(Marías 2006), citat per Carmen Bravo i Eva Antón (2010).

Llavors en la bibliografia cal fer aparèixer tant l'obra de Javier Marías com la de Carmen Bravo i Eva Antón.

4.2. Llistes de referències o bibliografies

El llistat de referències bibliogràfiques o bibliografia es presenta al final del treball, després dels annexos i abans dels índexs. Està format per les referències a textos citats en el text. No s'hi ha d'incloure elements que no apareguin amb anterioritat, llevat que es tracti d'obres de caràcter molt general i que no s'hagin utilitzat específicament en cap punt.

Les referències bibliogràfiques se solen col·locar totes juntes, independentment de si es refereixen a llibres, revistes o informes; tant si són mitjans electrònics o en suport paper. Ara bé, sovint en el camp de les ciències jurídiques se citen a banda les fonts legislatives i jurisprudencials, o es distingeixen les fonts històriques de les vigents, o les legals de les doctrinals.

Les referències a les bibliografies –o llistes– s'ordenen preferiblement de manera alfabètica, tot i que de vegades es fa cronològicament en sentit ascendent. Per facilitar la lectura es pot recórrer a algun tipus de sagnat o format de llista. Cal considerar també que la llengua d'alguns dels elements de les referències bibliogràfiques –com l'abreviatura per indicar el número o la pàgina– ha de ser la mateixa que la del text i no ha d'aparèixer, per exemple, en la llengua d'on s'ha extret la referència.

4.3. Sistemes de citació

Al llarg dels anys han aparegut nombrosos sistemes de citació i redacció bibliogràfica de fonts d'informació científica i acadèmica, encara que solen ser aplicables a documents quotidians i a obres de cultura general i de divulgació. Molts dels models són particulars de publicacions periòdiques reconegudes i són més o menys utilitzats segons les disciplines de coneixement. Alguns dels més coneguts són l'estil Harvard, normes Vancouver –per a documentació biomèdica–, Chicago, l'Associació Americana de Llenguatge Modern (MLA), l'Associació Americana de Psicologia (APA), el Consell d'Editors de Biologia (CBE), etc. Tots aquests sistemes indiquen els elements principals dels quals ha de constar una referència correcta per permetre la identificació unívoca del treball citat. La diversitat ve de la manera de representarlos: majúscules o minúscules, puntuació, espais, abreviatures, etc.

Davant d'aquesta manca d'unanimitat, és el context el que duu a escollir un o altre sistema: així, si és un treball universitari, heu de seguir el que proposi el

63 Basat en: HERNÁNDEZ, Reyes. «"Ciudadans i ciudadanes". ¿Sí o no al llenguatge no sexista?» *PsicoA-punts. Diari d'una estudiant de Psicologia* [en línia]. <blocs.mesvilaweb.cat/node/view/id/190606>. [Consulta: 16/05/2011.]

professor. Si no en proposa cap, caldrà triar-ne un i seguir-lo al llarg del treball. Si és un article que s'ha de publicar en una revista, caldrà seguir les normes que demana la revista mateixa. En qualsevol cas, el treball sempre ha de mantenir una coherència interna: cal utilitzar el mateix model des del principi fins al final.

Aquí es presenta la proposta de la UB per als principals tipus de documents que us podeu trobar habitualment⁶⁴. Pel que fa a fonts jurídiques, vegeu l'apartat següent.

Recursos impresos

La manera tradicional de reunir i divulgar el coneixement des de fa segles ha estat els documents impresos. La informació continguda a les referències emfasitza la identificació correcta de la font.

Llibres

COGNOMS (en versaleta), **Nom de l'autor o nom de l'entitat responsable.** **Títol** (en cursiva). **Altres responsables: traductor, editor, etc.** (opcional). **Edició. Lloc de publicació: Editorial, any. Extensió en pàgines o volums del llibre** (opcional). **(Col·lecció; núm.)** (opcional). **[Notes]** (opcional). **Número ISBN**⁶⁵.

Exemples:

- GARCÍA SUÁREZ, José A.; GONZÁLEZ LÓPEZ, Juan José. *La Universitat per dins: com funcionen les universitats*. Barcelona: Publicacions i Edicions de la Universitat de Barcelona, 2008. pàg. 78 (Explicar la universitat; 3). ISBN 978-84-475-3295-7.
- TORNOS I MAS, Joaquín; MARSAL I FERRET, Marc. *L'Administració perifèrica de l'Estat a Catalunya*. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Institut d'Estudis Autònomic, 2001. pàg. 90 (IEA prospectiva; 3). ISBN 84-393-5451-7.
- *Societat de la informació: noves tecnologies i Internet: diccionari terminològic*. Barcelona: Termcat, Centre de Terminologia, 2000. ISBN 84-393-5228-X.

Noteu que, en aquest darrer cas, manca un autor clarament definit. Per tant, s'omet.

- Corts Valencianes. *Legislació sobre caixes d'estalvis en la Comunitat Valenciana*. València: Generalitat Valenciana. Conselleria d'Economia i Hisenda, 1991. pàg. 307. ISBN 84-7890-383-6.

En el cas anterior, l'autoria no és personal, sinó que s'atribueix a una entitat, les Corts Valencianes. En aquest cas no s'hi aconsella la versaleta.

⁶⁴ <http://www.ub.edu/criteris-cub/criteri.php?id=356>. [Consulta: 16/05/2011.]

⁶⁵ Encara que l'ISBN –número internacional normalitzat per a llibres– i l'ISSN –número internacional normalitzat per a publicacions en sèrie– són força útils per identificar de manera única un llibre o una revista respectivament, sovint no s'inclouen a les referències.

- AGUILERA VAQUÉS, Mar et al. *Dret del medi ambient*. 2a ed. Barcelona: UOC Universitat Oberta de Catalunya, 2010. ISBN 978-84-692-9523-6.
- ELLIOTT, John; RUE, Joan (ed.); SANCHO, Juana M. (ed.) *Pràctica, recerca i teoria en educació*. Vic: EUMO, 1989. pàg. 306. Interseccions; 8. ISBN 84-7602-126-7.

En determinades obres col·lectives no hi ha estrictament una autoria personal, per tant, hi consten les persones responsables de l'edició, de la coordinació, de la compilació o de la direcció. En aquests casos, darrere del cognom i del nom cal escriure entre parèntesis l'abreviatura corresponent: *ed.*, *coord.*, *comp.*, *dir.* Aquestes abreviatures no varien, independentment del nombre dels responsables i del gènere.

- BERGALLI, Roberto; BUSTOS, Juan (dir.). *El pensamiento criminológico*. Barcelona: Península, 1983. 2 vol. ISBN 84-297-1978-4: o. c.

Capítols de llibres

COGNOMS (en versaleta), **Nom de l'autor o nom de l'entitat responsable del capítol**. «Títol del capítol». A: **COGNOMS** (en versaleta), **Nom de l'autor o nom de l'entitat responsable del llibre**. *Títol del llibre* (en cursiva). **Lloc de publicació: Editorial, any, situació en la publicació font** (volum, pàgines, etc.). **Extensió del llibre** (opcional). (Col·lecció; núm.) (opcional). [Notes] (opcional). **Número ISBN**.

Exemples:

- LUCAS ESTEVE, Adolfo. «Els drets reals en el Codi civil de Catalunya». A: LUCAS ESTEVE, Adolfo (dir.). *Els drets reals: estudi introductori del llibre V del Codi civil de Catalunya*. Barcelona: Atelier, 2007, pàg. 11-23.
- BROWNLEE, D. E. «The origin and early evolution of the Earth». A: BUTCHER, S. S. et al. *Global biogeochemical cycles*. Londres: Academic Press, 1992, pàg. 9-20.

Articles de revista

COGNOMS (en versaleta), **Nom de l'autor o nom de l'entitat responsable de l'article**. «Títol de l'article». **Col·laboradors de l'article** (opcional). *Títol de la revista* (en cursiva), **data, volum, número, pàgines**.

Exemples:

- LUCAS ESTEVE, Adolfo. «El derecho civil catalán en el ordenamiento jurídico español». *Revista de l'Il·lustre Col·legi d'Advocats de Lleida*, 2000, núm. 14, pàg. 13-17.
- PHILIPSEN, Niels J.; FAURE, Michael G. «Fees for claim settlement in the field of personal injury: empirical evidence from the Netherlands». *Journal of European Tort Law*, 2010, vol. 1, núm. 1, pàg. 75-101.
- VAQUER ALOY, Antoni; CASTELLS ALCUBIERRE, Gerard. «L'expropiació forçosa de l'usdefruit d'habitatges buits per a arrendar-los en la Llei 18/2007, del dret a l'habitatge». *Revista Catalana de Dret Privat*, 2009, núm. 10, pàg. 9-43.

Participacions en congressos, comunicacions i ponències

COGNOMS (en versaleta), **Nom de l'autor o nom de l'entitat responsable de l'article**. «**Títol de l'article**». **Autoria del congrés**. *Títol del congrés* (en cursiva). **Lloc de publicació**: **Editorial**, any. **Pàgines**.

Exemples:

- GALGANO, Francesco. «El contrato en las relaciones transnacionales». *Principios de derecho contractual europeo y principios de unidroit sobre contratos comerciales internacionales: actas del congreso internacional celebrado en Mallorca, 26 y 27 de abril de 2007*. Madrid: Dykinson, pàg. 19-26.
- TIRADO ESTRADA, Jesús J. «La extrapolación de la doctrina de la STC 181/2000 a las tablas II y IV del baremo. Aproximación a la postura del Tribunal Constitucional. Asociación Española de Abogados Especializados en Responsabilidad Civil y Seguro». López y García de la Serrana, Javier; Torrecillas Jiménez, Pedro (coord.). *Ponencias IX Congreso Nacional, Almería-septiembre 2009, Asociación Española de Abogados Especializados en Responsabilidad Civil y Seguro*. Las Rozas, Madrid: SEPIN, 2009, pàg. 273-310.

Altres documents impresos

Encara que la resta de documents que us podeu trobar se citen seguint una filosofia similar, al web del CRAI es poden trobar indicacions de com elaborar referències a altres documents impresos com congressos i revistes, patents, tesis doctorals, cartes o guies i manuals d'estil.

Recursos electrònics

En els recursos electrònics, per la seva naturalesa, hi ha la necessitat d'indicar informació complementària com la data de consulta, atesa la rapidesa amb la qual es produeixen canvis. També és usual indicar el tipus de suport (CD-ROM, DVD-ROM, en línia, cinta magnètica, disquet, disc, etc.), però la generalització de l'accés remot en línia ha comportat que cada cop més només s'assenyali que es tracta d'un recurs electrònic.

Textos electrònics, bases de dades i programes informàtics complets

COGNOMS (en versaleta), **Nom de l'autor o Nom de l'entitat responsable**. *Títol* (en cursiva) [**tipus de suport**]. **Responsable(s) secundari(s)** (opcional). **Edició**. **Lloc de publicació**: **Editor**, **data de publicació**, **data d'actualització/ revisió** [**Data de consulta**] (obligatori per als documents en línia; opcional per als altres). (**Col·lecció; número**) (opcional). [**Notes**] (opcional). **Disponibilitat i accés** (obligatori per als documents en línia; opcional per als altres). **Número normalitzat** (opcional).

Exemples:

- ACOSTA I ESTÉVEZ, Josep B. et al. *Dret internacional públic* [recurs electrònic]. Barcelona: UOC, 2006. [Consulta: 16/05/2010.] ISBN 84-8318-589-X.

- *BDA. Bases de datos Aranzadi* [DVD-ROM]. Elcano: Aranzadi, 2010. [Consulta: 11/11/2010.] ISSN 1139-9708.
- *Westlaw.es: el servicio Internet de Aranzadi* [recurs electrònic]. Cizur Menor: Aranzadi. Actualització diària. [Consulta: 16/05/2011.] <http://www.westlaw.es/index_cat.html>.

Contribucions en textos electrònics, bases de dades i programes informàtics

És el cas, per exemple, d'entrades en blogs.

COGNOMS (en versaleta), **Nom de l'autor o Nom de l'entitat responsable de la contribució**. «**Títol de la contribució**». Element d'enllaç (A:) **Cognoms, Nom de l'autor o Nom de l'entitat responsable del document base**. *Títol del document base* (en cursiva) [tipus de suport]. Edició. Lloc de publicació: Editor, data de publicació, data d'actualització/revisió (obligatori per als documents en línia; opcional per als altres). Numeració dins del document base (opcional). Localització dins del document base. [Notes] (opcional). Disponibilitat i accés (obligatori per als documents en línia; opcional per als altres). [Data de consulta]. Número normalitzat (opcional).

Exemples:

- AZAGRA, Albert. «Registro civil y orden de los apellidos». A: *Abogares* [en línia]. 7 de novembre de 2010. <<http://www.abogares.com/?p=624>>. [Consulta: 16/05/2011.]
- CASANOVA, M. Elisa; GARCIA-DURAN HUET, Patricia; MILLET, Montserrat. *The European sugar regime new legislation and WTO rules* [en línia]. Barcelona: Universitat de Barcelona, 2009. [És part de Documents de treball (Facultat d'Economia i Empresa. Espai de Recerca en Economia), 2009, E09/227. Reproducció del document publicat a <<http://www.ere.ub.es/dtreball/E09227.rdf/view>>. <<http://hdl.handle.net/2445/17422>>. [Consulta: 16/05/2011.]
- «Nou tutorial en català de Westlaw Aranzadi». A: *Bloc de Dret* [en línia]. 25 d'octubre de 2010. <<http://bloccdedret.ub.edu/2010/10/25/tutorial-de-westlaw-aranzadi/>>. [Consulta: 11/11/2011.]
- *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya (DOGC)* [en línia]. <<http://www20.gencat.cat/portal/site/DOGC>>. [Consulta: 16/05/2011.]
- Generalitat de Catalunya. *Departament de Justícia* [en línia]: <<http://www20.gencat.cat/portal/site/Justicia>>. [Consulta: 16/05/2011.]
- Govern d'Espanya. Ministeri de Justícia [en línia]. <<http://www.mjusticia.gob.es/cs/Satellite/ca/1200666550194/DetalleInicio.html>>. [Consulta: 16/05/2011.]

Contribucions en revistes electròniques

Naturalment, també serveix per a edicions electròniques de diaris.

COGNOMS (en versaleta), **Nom de l'autor o Nom de l'entitat responsable de la contribució**. **Títol de la contribució**. *Títol de la revista* (en cursiva) [tipus

de suport]. Edició. Número del fascicle. Data d'actualització/revisió [Data de consulta] (obligatori per als documents en línia; opcional per als altres). Localització dins del document base. Notes (opcional). Disponibilitat i accés (obligatori per als documents en línia; opcional per als altres). [Data de consulta]. Número normalitzat.

Exemples:

- CANO, Anna. ¿Cómo elegir y registrar el nombre de dominio del despacho? *Iuris*. [en línia]. Setembre de 2008, núm. 130. <http://www.revistaiuris.com/ver_pdf.asp?idArt=50629>. [Consulta: 11/112010.]
- RABINA, Debbie L. Copyright protection in Israel: a reality of being 'pushed into the corner'. *Information Research* [en línia]. 2001, vol. 6, núm. 24. <<http://informationr.net/ir/6-4/paper110.html>>. [Consulta: 11/112010.] ISSN 1368-1613.
- MAGALLON, E.; ÁLVAREZ, D. El TSJC anul·la part de les adjudicacions de la ITV. *La Vanguardia* [en línia]. 16 de maig de 2011. Núm. 46.552, pàg. 75. <<http://hemeroteca.lavanguardia.com/dynamic/preview/2011/05/16/pagina-75/86736414/pdf.html?search=TSJC&loginMessage=&display=false>>. [Consulta: 16/05/2011.]

Altres recursos electrònics

Les citacions es confeccionen seguint els mateixos tipus d'esquemes. En el web de la UB (<http://www.ub.edu/criteris-cub/criteri.php?id=356>) es pot trobar més informació sobre com construir les referències de revistes electròniques completes, llistes o grups, missatges electrònics o guies electròniques.

Exemples de bibliografia:

Model continental

- ARROYO AMAYUELAS, Esther; VAQUER ALOY, Antoni. «Un nuevo impulso para el derecho privado europeo», *La Ley*, 2002, núm. 2, pàg. 1788-1795.
- BADOSA COLL, Ferran. «El caràcter de dret comú del Codi civil de Catalunya», *Revista Catalana de Dret Privat*, 2008, vol. 8, pàg. 19-46.
- BAR, Christian von. «A Common Frame of Reference for European Private Law: Academic Efforts and Political Realities», *Electronic Journal of Comparative Law* [en línia], 2008, vol. 12.1 <<http://www.ejcl.org/121/art121-27.pdf>>. [Consulta: 11/05/2011.]
- BAYOD LÓPEZ, M. Carmen. «El art. 149.3 CE: la supletoriedad del Código civil como derecho estatal respecto de los Derechos civiles autonómicos (en particular el Derecho Civil Aragonés)», *Revista de Derecho Civil Aragonés*, 1999, núm. 2, pàg. 75-125.
- BOSCH CAPDEVILA, Esteve. «La construcció del concepte de caducitat». A: VAQUER ALOY, Antoni; LAMARCA MARQUÈS, Albert (ed.), *Comentaris a la nova regulació de la prescripció i la caducitat en el Dret Civil de Catalunya*. Barcelona: Atelier, 2005, pàg. 289-290.

- BROCÀ, Guillem M., de. *Historia del derecho de Cataluña, especialmente del civil y exposición de las instituciones del Derecho Civil del mismo territorio en relación con el Código civil de España y la jurisprudencia*. Barcelona: Generalitat de Catalunya, Departament de Justícia, 1985.
- CARRASCOSA GONZÁLEZ, Javier. «Comentario al artículo 10.5 CC». A: PASQUAU LIAÑO, Miguel (dir.). *Jurisprudencia civil comentada*. Granada: Comares, 2000, vol. II, pàg. 253-269.
- CASHMORE, Anthony R. «The Lucrecian swerve: the biological basis of human behavior and the criminal justice system, Neuroscience», *Proceedings of the National Academy of Sciences*, 2010, vol. 107, núm. 10, pàg. 4499-4504. Disponible també en línia a <<http://www.pnas.org/content/107/10/4499>>. [Consulta: 11/05/2011.]
- EGEA FERNÁNDEZ, Joan. «Codificació civil i competència legislativa de la Generalitat de Catalunya» [en línia]. *InDret català*, 2003, núm. 4 (Working paper de Dret català; 8). <http://www.indret.com/pdf/dc08_ca.pdf>. [Consulta: 11/05/2011.]
- ESPIAU ESPIAU, Santiago; VAQUER ALOY, Antoni (ed.). *Bases de un Derecho contractual europeo = Bases of a European contract Law*. València: Tirant lo Blanch, 2003. pàg. 709
- GETE-ALONSO i CALERA, M. del Carmen et al. (2008). *Derecho de sucesiones vigente en Cataluña*, 2a ed. València: Tirant lo Blanch. pàg. 319
- VAQUER ALOY, Antoni; LAMARCA i MARQUÈS, Albert (ed.). *Comentaris a la nova regulació de la prescripció i la caducitat en el Dret civil de Catalunya*, Barcelona: Atelier, 2005. pàg. 344 (Dret civil català; 2).

Model anglosaxó

- ARROYO AMAYUELAS, Esther; VAQUER ALOY, Antoni (2002). «Un nuevo impulso para el derecho privado europeo», *La Ley*, núm. 2, pàg. 1788-1795.
- BADOSA COLL, Ferran (2008). «El caràcter de dret comú del Codi civil de Catalunya», *Revista Catalana de Dret Privat*, vol. 8, pàg. 19-46.
- BAR, Christian von (2008). «A Common Frame of Reference for European Private Law: Academic Efforts and Political Realities», *Electronic Journal of Comparative Law* [en línia], vol. 12.1 <<http://www.ejcl.org/121/art121-27.pdf>>. [Consulta: 11/05/2011.]
- BAYOD LÓPEZ, M. Carmen (1999). «El art. 149.3 CE: la supletoriedad del Código civil como derecho estatal respecto de los Derechos civiles autonómicos (en particular el Derecho Civil Aragonés)», *Revista de Derecho Civil Aragonés*, núm. 2, pàg. 75-125.
- BOSCH CAPDEVILA, Esteve (2005). «La construcció del concepte de caducitat». A: VAQUER ALOY, Antoni; LAMARCA MARQUÈS, Albert (ed.), *Comentaris a la nova regulació de la prescripció i la caducitat en el Dret Civil de Catalunya*, Barcelona: Atelier, pàg. 289-290.
- BROCÀ, Guillem M. de (1985). *Historia del derecho de Cataluña, especialmente del civil y exposición de las instituciones del Derecho Civil del mismo territorio*

en relación con el Código civil de España y la jurisprudencia. Barcelona: Generalitat de Catalunya, Departament de Justícia.

- CARRASCOSA GONZÁLEZ, Javier (2000). «Comentario al artículo 10.5 CC». A: PASQUAU LIAÑO, Miguel (dir.). *Jurisprudencia civil comentada.* Granada: Comares, vol. I, pàg. 253-269.
- CASHMORE, Anthony R. (2010). «The Lucretian swerve: the biological basis of human behavior and the criminal justice system, Neuroscience», *Proceedings of the National Academy of Sciences* (107), núm. 10, pàg. 4499-4504. Disponible també en línia a <<http://www.pnas.org/content/107/10/4499>>. [Consulta: 11/05/2011.]
- EGEA FERNÁNDEZ, Joan (2003). «Codificació civil i competència legislativa de la Generalitat de Catalunya» [en línia]. *InDret català*, núm. 4 (Working paper de Dret català; 8). <http://www.indret.com/pdf/dc08_ca.pdf>. [Consulta: 11/05/2011.]
- ESPIAU ESPIAU, Santiago; VAQUER ALOY, Antoni (ed.). *Bases de un Derecho contractual europeo = Bases of a European contract Law.* València: Tirant lo Blanch, 2003. pàg. 709
- GETE-ALONSO i CALERA, M. del Carmen et al. (2008). *Derecho de sucesiones vigente en Cataluña*, 2a ed. València: Tirant lo Blanch. pàg. 319
- VAQUER ALOY, Antoni; LAMARCA i MARQUÈS, Albert (ed.) (2005). *Comentaris a la nova regulació de la prescripció i la caducitat en el Dret civil de Catalunya*, Barcelona: Atelier. pàg. 344 (Dret civil català; 2)

4.4. Gestors de referències bibliogràfiques: RefWorks

Els gestors de referències bibliogràfiques són programes que permeten reunir, gestionar i emmagatzemar referències bibliogràfiques obtingudes de diferents fonts (catàlegs, bases de dades, Internet, etc.) i donar-hi forma. El resultat és una base de dades pròpia des de la qual es poden generar llistes bibliogràfiques.

Es poden trobar al mercat diferents gestors de referències bibliogràfiques, la majoria de pagament, com RefWorks, Endnote, Reference Manager o ProCite, però també de gratuïts, com Zotero (<http://www.zotero.org>).

En aquest apartat es parla de RefWorks, el programa a què està subscripta la Universitat de Barcelona per oferir gratuïtament als membres de la comunitat universitària de la UB una eina de gestió de la bibliografia.

Les persones vinculades a la UB poden obrir un o més comptes a RefWorks, els quals es mantindran actius tant de temps com vulgui l'usuari, independentment de si continua estudiant o no, sempre que la UB hi mantingui la subscripció. La creació d'un compte nou i l'accés a comptes ja creats es fa des de: <http://www.bib.ub.edu/ajuda/com-gestionar-bibliografia/>.

Es tracta d'un enllaç que convé tenir entre els favorits, perquè, a més de l'accés al programa, conté l'ajuda necessària per portar a terme importacions des de diferents tipus de fonts d'informació.

Quan un usuari es registra rep un correu electrònic que indica el codi de grup, necessari per connectar-se des d'ordinadors situats fora de la UB. És molt recomanable, després de registrar-se, consultar l'oferta de formació que ofereixen les biblioteques del CRAI de la UB sobre l'ús del programa, que inclou sessions presencials i autoformació.

En les sessions s'aprèn, per exemple, a incorporar registres a la base de dades. Si bé es pot crear un registre manualment, la finalitat del programa és facilitar la importació automàtica. L'obtenció de nous registres es pot fer des de bases de dades en línia, des de pàgines web o des de fonts RSS, entre altres recursos.

A mesura que s'incorporen nous registres les funcions de gestió de la base de dades resulten més útils, ja que permeten el següent:

- Crear carpetes on agrupar els registres segons els criteris que estableixi l'usuari.
- Gestionar canvis globals de dades quan es vol modificar un camp que afecta més d'un registre.
- Cercar dins la base de dades, amb modalitats de cerca simple, cerca avançada i cerca mitjançant els índexs.

RefWorks permet adjuntar documents (PDF, Word, imatges, etc.) a un registre. Cada usuari disposa d'una capacitat limitada d'emmagatzemament, que actualment és de 2 Gb.

A més, RefWorks té diferents aplicacions que complementen les funcions del programa bàsic:

- RefGrab-it: importa des del navegador les dades necessàries per citar pàgines web.
- RefShare: possibilita compartir les bases de dades o carpetes de referències bibliogràfiques creades per diferents usuaris.
- Write&Cite: aplicació per a Word que permet fer referències en el text i generar el llistat bibliogràfic de totes les cites.
- RefMobile: versió adaptada de RefWorks per a l'ús des de dispositius mòbils.

Quan és necessari citar una referència en el text o bé un llistat de referències bibliogràfiques, l'usuari ha de decidir quin format bibliogràfic resulta més convenient entre la gran varietat que ofereix RefWorks. També és possible modificar un format o crear-ne un de nou.

The screenshot shows the RefWorks web interface. At the top, there is a navigation bar with the RefWorks logo and the text "Universitat de Barcelona". Below this, there are tabs for "Referencias", "Bibliografía", "Herramientas", and "Ayuda". A search bar is present with the text "Buscar en su base de datos RefWorks".

The main content area displays a list of references. The first reference is:

- ID Ref:** 1832
- Genérica Referencia:** 1 de 71
- Título Primario:** An Approach to data protection in Europe
- Fuente:** cop. 2007, 338 p.: il., Agencia de Protección de Datos de la Comunidad de Madrid., Madrid :

The second reference is:

- ID Ref:** 1605
- Libro, Entero Referencia:** 2 de 71
- Título del libro:** Verso un modello di trust senza proprietari
- Fuente:** 2009, Giuffrè, Milano
- Carpetas:** Dret civil

The third reference is:

- ID Ref:** 1819
- Genérica Referencia:** 3 de 71
- Título Primario:** El Delito fiscal
- Fuente:** 2009, 1115 p., CISS : Wolters Kluwer, Valencia :

The fourth reference is:

- ID Ref:** 1596
- Libro, Entero Referencia:** 4 de 71
- Título del libro:** The Plurality of civil codes in Spain : Spanish decodification versus Catalan codification
- Fuente:** 2006, ARACNE, Roma
- Carpetas:** Dret civil

The fifth reference is:

- ID Ref:** 1583
- Libro, Entero Referencia:** 5 de 71

On the right side, there is a sidebar with the following sections:

- Acceso rápido:**
 - Mi lista
 - Búsqueda Avanzada
 - Importar
 - Exportar
 - Personalizar
 - Visualizar formatos bibliográficos
 - Gestor de los Formatos Bibliográficos
- Recursos:**
 - Presentación preliminar de RefWorks 2.0
 - Webinars
 - Centro de recursos
- Avisos:**
 - RefMobile puts RefWorks wherever you are!
 - Manage your research wherever you go with RefMobile--on any web-accessible mobile device. Learn more.
 - RefWorks is on Facebook and Twitter. Join us now!
- Estadísticas:**
 - 71 Referencia(s)
 - 3 Carpeta(s)
 - 2 Elemento(s) compartido(s)
 - 2 Archivos(s) adjunto(s)
 - 4139 / 5388709120 bytes utilizados.

5. LA CITACIÓ DE LES FONTS JURÍDIQUES D'ÀMBIT AUTONÒMIC, ESTATAL I INTERNACIONAL

En un tema anterior heu après com citar la bibliografia en un treball acadèmic. En aquest tema, en canvi, trobareu unes pautes per a quan heu de citar legislació i jurisprudència en un treball, tant dins del text com en la bibliografia de fonts jurídiques consultades incloses al final del treball. No pretén ser un recull exhaustiu de totes les casuístiques que es puguin trobar, però els diferents casos que us podeu trobar sí que es poden adaptar o resoldre a partir dels exemples donats.

El document consta de dues parts, una primera sobre com citar la legislació estatal, autonòmica, comunitària i internacional i una segona sobre com citar la jurisprudència en els mateixos àmbits. També conté tres annexos⁶⁶:

- I. Sigles de codis i lleis bàsiques.
- II. Sigles de publicacions oficials.
- III. Sigles de jurisprudència, que inclou les abreviatures de les diferents classes de resolucions i dels principals tribunals.

⁶⁶ Els annexos I i III són bilingües català-castellà.

Les abreviatures i sigles utilitzades s'han extret del *Diccionari jurídic català*⁶⁷, elaborat per la Societat Catalana d'Estudis Jurídics, i de l'apartat «Les abreviacions», que es troba dins de *Criteris UB*⁶⁸. En canvi, les sigles dels diaris oficials de les diferents comunitats autònomes, com que no hi apareixen, s'han extret de la pàgina web dels diferents diaris.

Per a les citacions de les lleis estatals i autonòmiques, s'han utilitzat com a fonts els diferents diaris oficials: l'estatal (BOE) i els de les comunitats autònomes. Pel que fa al nom dels tractats, convenis, acords i protocols internacionals ratificats per Espanya la font ha estat el BOE. Per a directives i reglaments comunitaris la font és el *Diari Oficial de la Unió Europea* (DOUE).

Pel que fa a la jurisprudència s'ha establert un model amb totes les dades que permetin localitzar i identificar una sentència en qualsevol dels repertoris més utilitzats.

5.1. Legislació

A) Com citar en una bibliografia

Legislació estatal i autonòmica

Elements i ordre recomanables per citar una norma:

- Estat o comunitat autònoma (en la llengua en què s'està redactant el treball). Se separa del l'apartat següent amb un punt.
- Títol de la norma (en la llengua original). El títol inclou el rang (lleï orgànica, llei, decret, ordre, etc.), el número oficial amb la data de promulgació de la norma, sense abreujar, i el nom d'aquesta. Aquests tres blocs van separats per comes i se separen de l'apartat següent amb un punt.
- Diari o butlletí oficial on es publica la norma (es pot posar de manera abreujada)⁶⁹, seguit del número, de la data i de la pàgina inicial i final. Tota aquesta informació va entre parèntesis i separada per comes.
- En el cas que s'hagi fet la consulta en l'edició electrònica, després del nom del diari o el butlletí s'afegeix entre claudàtors l'expressió «*en línia*», el número, la data i la pàgina inicial i final. A continuació l'adreça electrònica i entre claudàtors la data en què s'ha realitzat la consulta (dia/mes/any).

En canvi, en el cas dels convenis col·lectius de treball, aquests s'han de citar pel títol, que inclou el número del conveni, habitualment indicat en números romans i sempre que aparegui en el butlletí o en el diari oficial.

67 Societat Catalana d'Estudis Jurídics. *Diccionari jurídic català* [en línia]. Abreviacions. <<http://cit.iec.cat/DJC/default.asp?opcio=1>>. [Consulta: 1/06/2011.]

68 Serveis Lingüístics de la UB. *Criteris UB* [en línia]. Abreviacions. <<http://www.ub.edu/criteris-cub/abreviacions.php>>. [Consulta: 1/06/2011.]

69 Vegeu l'annex II.

<i>Element</i>	<i>Exemple</i>
Estat o comunitat autònoma	Espanya
Títol de la norma	Ley Orgánica 10/1995, de 23 de noviembre, del Código Penal
Diari o butlletí oficial (edició impresa)	(BOE, núm. 281, 24.11.1995, pàg. 33987-34058)
Diari o butlletí oficial (versió electrònica) ⁷³	(BOE [en línia], núm. 281, 24-11-1995, pàg. 33987-34058). < http://www.boe.es/boe/dias/1995/11/24/pdfs/A33987-34058.pdf >. [Consulta: 25/02/2011.]

Esquema (edició impresa):

Títol de la norma
Estat o comunitat autònoma. Rang + número oficial, data de promulgació, nom de la norma. (Diari o butlletí oficial abreviat, número, data, pàgines inicial i final).

Exemples:

- Espanya. Ley Orgánica 10/1995, de 23 de noviembre, del Código Penal. (BOE, núm. 281, 24-11-1995, pàg. 33987-34058).
- Espanya. Real Decreto Ley 14/1999, de 17 de septiembre, sobre firma electrónica. (BOE, núm. 224, 18-9-1999, pàg. 33593-33601).
- Catalunya. Llei 11/1989, de juliol, de creació de l'Institut Català de la Dona. (DOGC, núm. 1167, 12-7-1989, pàg. 2967-2968).
- Extremadura. Ley 5/2003, de 20 de marzo, de parejas de hecho de la Comunidad Autónoma de Extremadura. (DOE, núm. 42, 8-4-2003, pàg. 5396-5399).
- Galícia. Lei 2/2006, do 14 de xuño, de dereito civil de Galicia. (DOG, núm. 124, 29-6-2006, pàg. 10393-10422).
- V Convenio colectivo estatal de empresas de trabajo temporal. (BOE, núm. 34, 8-2-2008, pàg. 7085-7098).

Esquema (versió electrònica):

Títol de la norma
<p>Estat o comunitat autònoma. Rang i número oficial, data de promulgació, nom de la norma. (Diari o butlletí oficial abreviat [en línia], data, número, pàgines inicial i final). <adreça electrònica>. [Consulta: data de la consulta.]</p>

Exemples:

- Espanya. Real Decreto Legislativo 2/2008, de 20 de junio, por el que se aprueba el texto refundido de la Ley de Suelo. (BOE [en línia], núm. 154, 26-6-2008, pàg. 28482-28504). <<http://www.boe.es/boe/dias/2008/06/26/pdfs/A28482-28504.pdf>>. [Consulta: 25/02/2011.]
- Espanya. Orden FOM/896/2010, de 6 de abril, por la que se regula el requisito de competencia lingüística y su evaluación. (BOE [en línia], núm. 89, 13-4-2010, pàg. 32907-32917). <<http://www.boe.es/boe/dias/2010/04/13/pdfs/BOE-A-2010-5881.pdf>>. [Consulta: 25/02/2011.]
- Catalunya. Decret legislatiu 2/2009, de 25 d'agost, pel qual s'aprova el Text refós de la llei de carreteres. (DOGC [en línia], núm. 5452, 27-8-2009, pàg. 64794-64817). <<http://www.gencat.cat/eadop/imatges/5452/09210014.pdf>>. [Consulta: 28/02/2011.]
- II Conveni col·lectiu de treball de perruqueries, centres d'estètica i bellesa de Catalunya per als anys 2009-2010. (DOGC [en línia], núm. 5644, 7-6-2010, pàg. 43899-43914).
- <http://www4.gencat.cat:82/basisbwdocstotal/cframes_recerca.htm>. [Consulta: 01/06/2011.]

Tractats, convenis, acords i protocols internacionals ratificats per Espanya

Elements i ordre recomanables per citar un tractat, conveni, acord o protocol internacional:

- Nom del tractat, conveni, acord o protocol internacional. Se separa de l'apartat següent amb una coma.
- Lloc i data d'adopció del tractat, el conveni, etc., separats per coma. Va separat de l'apartat següent amb un punt.
- *Butlletí Oficial de l'Estat* en el qual surt publicat⁷¹ (es pot posar de manera abreviada, *BOE*), seguit del número, de la data i de la pàgina inicial i final. Tota aquesta informació va entre parèntesis i separada per comes.
- En el cas que s'hagi fet la consulta en l'edició electrònica, després del nom del diari o el butlletí s'ha d'afegir entre claudàtors l'expressió *en línia*, el número,

71 Els tractats no ratificats per Espanya no es publiquen al BOE, per tant, no cal posar aquest apartat.

la data i les pàgines inicial i final. A continuació l'adreça electrònica i entre claudàtors la data en què s'ha fet la consulta (dia/mes/any).

<i>Element</i>	<i>Exemple</i>
Nom del tractat	Convenio sobre el acceso a la información, la participación del público en la toma de decisiones y el acceso a la justicia en materia de medio ambiente
Lloc i data	Aarhus, 25 de junio de 1998
<i>Butlletí Oficial de l'Estat</i> (edició impresa)	(BOE, núm. 40, 16-2-2005, pàg. 5535-5547)
<i>Butlletí Oficial de l'Estat</i> (versió electrònica)	(BOE [en línia], núm. 40, 16-2-2005, pàg. 5535-5547). < http://www.boe.es/boe/dias/2005/02/16/pdfs/A05535-05547.pdf >. [Consulta: 25/02/2011.]

Esquema (edició impresa):

Nom del tractat, lloc de la signatura, data d'adopció del tractat. (*Butlletí Oficial de l'Estat*, número, data, pàgines inicial i final).

Exemples:

- Tratado Antártico, Washington, 1 de diciembre de 1959. (BOE, núm. 152, 26-6-1982, pàg. 17615-17617).
- Tratado de la Unión Europea, Maastricht, 7 de febrero de 1992. (BOE, núm. 11, 13-1-1994, pàg. 858-926).
- Convenio sobre el acceso a la información, la participación del público en la toma de decisiones y el acceso a la justicia en materia de medio ambiente, Aarhus, 25 de junio de 1998. (BOE, núm. 40, 16-2-2005, pàg. 5535-5547).
- Convención de las Naciones Unidas sobre el derecho del mar, Montego Bay, 10 de diciembre de 1982. (BOE, núm. 39, 14-2-1987, pàg. 4966-5055).

Esquema (versió electrònica):

Nom del tractat, lloc de la signatura, data de la signatura. (*Butlletí Oficial de l'Estat* [en línia], número, data, pàgines inicial i final). <adreça electrònica>. [Consulta: data de consulta.]

Exemples:

- Acuerdo sobre privilegios e inmunidades de la Corte Penal Internacional, Nueva York, 9 de septiembre de 2002. (BOE [en línia], núm. 294, 7-12-

2009, pàg. 103797-103812). <<http://www.boe.es/boe/dias/2009/12/07/pdfs/BOE-A-2009-19669.pdf>>. [Consulta: 25/02/2011.]

- Protocolo n.º 7 al Convenio para la protección de los Derechos Humanos y de las Libertades Fundamentales, Estrasburgo, 22 de noviembre de 1984. (BOE [en línia], núm. 249, 15-10-2009, pàg. 86935-86939). <<http://www.boe.es/boe/dias/2009/10/15/pdfs/BOE-A-2009-16399.pdf>>. [Consulta: 25/02/2011.]

Directives i reglaments comunitaris

Elements i ordre recomanables per citar directives i reglaments comunitaris:

- Tipus de norma (directiva o reglament), número oficial de la norma i institució comunitària que l'adopta. Aquests tres blocs van tots seguits i sense signes de puntuació entre si.
- Data de promulgació, separada dels blocs anterior i posterior per comes.
- Títol de la norma, separat de l'apartat següent amb un punt.
- Diari oficial i sèrie (L o C)⁷² on apareix publicada la norma, seguida del número, de la data i de la pàgina inicial i final. Tota aquesta informació va entre parèntesis. En el cas que s'hagi fet la consulta en l'edició electrònica, després del nom del diari o el butlletí s'afegeix entre claudàtors l'expressió *en línia*, seguit del número, de la data i de les pàgines inicial i final. A continuació ha d'aparèixer l'adreça electrònica i, entre claudàtors, la data en què s'ha fet la consulta (dia/mes/any).

La cita s'ha de redactar en castellà, ja que la font d'informació utilitzada és l'edició del diari oficial en aquesta llengua. Cal tenir en compte que les sigles de la Unió Europea varien segons el nom oficial que ha tingut al llarg dels anys: Comunitat Econòmica Europea (CEE), Comunitat Europea (CE) i Unió Europea (UE). Per la mateixa raó varia el nom del diari oficial: *Diari Oficial de les Comunitats Europees* (DOCE L o DOCE C) o *Diari Oficial de la Unió Europea* (DOUE L o DOUE C).

<i>Element</i>	<i>Exemple</i>
Tipus de norma	Reglamento (UE) n.º 336/2010 de la Comisión,
Data de promulgació	de 21 de abril de 2010,
Títol de la norma	relativo a la clasificación de determinadas mercancías en la nomenclatura combinada.
Diari oficial i sèrie (edició impresa)	(DOUE L, núm. 102, 23-4-2010, pàg. 25-26).
Diari oficial i sèrie (versió electrònica)	< http://eur-lex.europa.eu/JOHtml.do?uri=OJ:L:2010:102:SOM:ES:HTML >. [Consulta: 1/03/2011.]

⁷² Sèrie L correspon a legislació; sèrie C correspon a comunicacions i informacions.

Esquema (edició impresa):

Tipus de norma + número oficial de la norma + institució comunitària, data de promulgació, títol de la norma. (Diari oficial i sèrie, número, data, pàgines inicial i final).

Exemples:

- Directiva 74/647/CEE del Consejo, de 9 de diciembre de 1974, relativa a la lucha contra las orugas del clavel. (DOCE L, núm. 352, 28-12-1974, pàg. 41-42).
- Directiva 2009/147/CE del Parlamento Europeo y del Consejo, de 30 de noviembre de 2009, relativa a la conservación de las aves silvestres. (DOUE L, núm. 20, 26-1-2010, pàg. 7-25).
- Directiva 2010/24/UE del Consejo, de 16 de marzo de 2010, sobre la asistencia mutua en materia de cobro de los créditos correspondientes a determinados impuestos, derechos y otras medidas. (DOUE L, núm. 84, 31-3-2010, pàg. 1-12).
- Reglamento (CEE) n.º 650/90 de la Comisión, de 16 de marzo, relativo a la clasificación de ciertas mercancías en la nomenclatura combinada. (DOUE L, núm. 71, 17-3-1990, pàg. 11-12).
- Reglamento (CE) n.º 2866/98 del Consejo, de 31 de diciembre de 1998, sobre los tipos de conversión entre el euro y las monedas de los Estados miembros que adoptan el euro. (DOUE L núm. 359, 31-12-1998, pàg. 1-2).

Esquema (versió electrònica):

Tipus de norma + número oficial de la norma + institució comunitària, data de promulgació, títol de la norma. (Diari oficial i sèrie [en línia], número, data, pàgines inicial i final). <adreça electrònica>.
[Consulta: data de consulta.]

Exemples:

- Directiva 2010/22/UE de la Comisión, de 15 de marzo de 2010, que modifica, para adaptarlas al progreso técnico, las Directivas 80/720/CEE, 86/298/CEE, 86/415/CEE y 87/402/CEE del Consejo y las Directivas 2000/25/CE y 2003/37/CE del Parlamento Europeo y del Consejo, relativas a la homologación de los tractores agrícolas o forestales. (DOUE L, núm. 91, 10-4-2010, pàg.1-68). <<http://eur-lex.europa.eu/JOHtml.do?uri=OJ:L:2010:091:SOM:ES:HTML>>. [Consulta: 01/03/2011.]
- Reglamento (UE) n.º 336/2010 de la Comisión, de 21 de abril de 2010, relativo a la clasificación de determinadas mercancías en la nomenclatura combinada. (DOUE L, núm. 102, 23-4-2010, pàg. 25-26). <<http://eur-lex.europa.eu/JOHtml.do?uri=OJ:L:2010:102:SOM:ES:HTML>>. [Consulta: 01/03/2011.]

B) Com citar dins d'un text

Legislació estatal i autonòmica

Quant als textos legals que se citen dins d'una obra, és recomanable que la primera vegada que es mencionen se'n donin les dades completes (rang de la norma, número, data de promulgació i títol). També s'hi ha d'afegir la forma abreviada que s'utilitzarà posteriorment, entre parèntesis i precedida d'expressions com *a partir d'ara*, *d'ara endavant* o d'altres. Aquesta consta del rang –de manera abreviada– i el número oficial de la norma.

En el cas dels convenis col·lectius de treball, només s'ha de citar el número i el nom del conveni.

La cita legislativa es pot fer en la llengua en què s'està redactant el treball.

Només s'abrevien amb sigles els considerats codis i lleis bàsiques (vegeu l'annex 1).

<i>Element</i>	<i>Exemple</i>
Rang	Llei orgànica
Número oficial	10/1995,
Data de promulgació	de 23 de novembre,
Nom de la norma	del Codi penal
Forma abreviada	(a partir d'ara CP)

Esquema:

Rang + número oficial, data de promulgació, nom de la norma (a partir d'ara sigles)

Exemples:

- Llei orgànica 10/1995, de 23 de novembre, del Codi penal (a partir d'ara CP)
- Reial decret llei 14/1999, de 17 de setembre, sobre signatura electrònica (a partir d'ara RDL 14/1999)
- Reial decret legislatiu 2/2008, de 20 de juny, pel qual s'aprova el Text refós de la Llei del sòl (a partir d'ara RDLEG 2/2008)
- Ordre FOM/896/2010⁷³, de 6 d'abril, per la qual es regula el requisit de competència lingüística i la seva avaluació (a partir d'ara OM /896/2010)
- Llei 11/1989, de juliol, de creació de l'Institut Català de la Dona (a partir d'ara L 11/1989)

⁷³ Les ordres anteriors a 2002 no porten número. En el seu lloc s'ha de posar la data abreviada. P. ex.: Ordre de 18 de juliol de 1980 per la qual s'estructura la Comissió Tècnica de Coordinació Gerontològica (a partir d'ara OM de 18.7.1980).

- Decret legislatiu 2/2009, de 25 d'agost, pel qual s'aprova el Text refós de la Llei de carreteres (a partir d'ara DLEG 2/2009)
- Llei 5/2003, de 20 de març, de parelles de fet de la comunitat autònoma d'Extremadura (a partir d'ara L 5/2003)
- Llei 2/2006, de 14 de juny, de dret civil de Galícia (a partir d'ara L 2/2006)
- V Conveni col·lectiu estatal d'empreses de treball temporal

Tractats, convenis, acords i protocols internacionals

En el cas de tractats, convenis, acords i protocols internacionals s'ha de citar el nom del tractat, el conveni, etc. i l'any en què es va signar. La cita es pot fer en la llengua en què s'està redactant el treball.

Només en el cas del Conveni europeu per a la protecció dels drets humans i les llibertats fonamentals (també conegut com a Convenció europea dels drets humans) i del Tractat de la Unió Europea s'abreuja amb sigles (vegeu l'annex 1).

Elements:

<i>Element</i>	<i>Exemple</i>
Nom	Tractat de la Unió Europea,
Any de signatura	1992
Abreviatura	(a partir d'ara TUE)

Esquema:

Nom, any d'adopció del Tractat (a partir d'ara sigles)
--

Exemples:

- Conveni europeu per a la protecció dels drets humans i les llibertats fonamentals, 1950 (a partir d'ara CEDH)
- Tractat de la Unió Europea, 1992 (a partir d'ara TUE)
- Tractat Antàrtic, 1959
- Conveni sobre l'accés a la informació, la participació del públic en la presa de decisions i l'accés a la justícia en matèria de medi ambient, 1998
- Convenció de les Nacions Unides sobre el dret del mar, 1982
- Acord sobre privilegis i immunitats de la Cort Penal Internacional, 2002
- Protocol núm. 7 al Conveni per a la protecció dels drets humans i de les llibertats fonamentals, 1984 (a partir d'ara Protocol núm. 7 al CEDH)

Directives i reglaments comunitaris

En el cas de directives i reglaments comunitaris, s'ha de seguir el mateix criteri que quan se cita la legislació estatal i autonòmica, és a dir, la primera vegada que es mencionen donas'ha de donar la referència completa (tipus de norma, número oficial,

institució comunitària que l'adopta, data de promulgació i títol). També s'hi ha d'afegir la forma abreviada que s'utilitzarà posteriorment, i que ha d'anar entre parèntesis i precedida d'expressions com *a partir d'ara*, *d'ara endavant* o d'altres. Aquesta ha de constar del tipus de norma (directiva o reglament) i del número oficial.

La cita legislativa es pot fer en la llengua en què s'està redactant el treball.

<i>Element</i>	<i>Exemple</i>
Tipus de norma	Directiva
Número oficial	74/647/CEE
Institució comunitària	del Consell,
Data de promulgació	de 9 de desembre de 1974,
Títol	relativa a la lluita contra les erugues del clavell
Abreviatura	(a partir d'ara Directiva 74/647/CEE)

Esquema:

Tipus de norma + número oficial + institució comunitària, data de promulgació, títol (a partir d'ara Norma + número oficial)

Exemples:

- Directiva 74/647/CEE del Consell, de 9 de desembre de 1974, relatiu a la lluita contra les erugues del clavell (a partir d'ara Directiva 74/647/CEE)
- Directiva 2009/147/CE del Parlament Europeu i del Consell, de 30 de novembre de 2009, relativa a la conservació de les aus silvestres (a partir d'ara Directiva 2009/147/CE)
- Reglament (CEE) núm. 771/74 de la Comissió, de 29 de març de 1974, relatiu a les modalitats referents als ajuts per al lli i el cànem (a partir d'ara Reglament (CEE) núm. 771/74)
- Directiva 2010/22/UE de la Comissió, de 15 de març de 2010, que modifica, per adaptar-les al progrés tècnic, les directives 80/720/CEE, 86/298/CEE, 86/415/CEE i 87/402/CEE del Consell i les directives 2000/25/CE i 2003/37/CE del Parlament Europeu i del Consell, relatives a l'homologació dels tractors agrícoles o forestals (a partir d'ara Directiva 2010/22/UE)
- Reglament (CE) núm. 2866/98 del Consell, de 31 de desembre de 1998, sobre els tipus de conversió entre l'euro i les monedes dels estats membres que adopten l'euro (a partir d'ara Reglament (CE) núm. 2866/98)
- Reglament (UE) núm. 336/2010 de la Comissió, de 21 d'abril de 2010, relatiu a la classificació de determinades mercaderies en la nomenclatura combinada (a partir d'ara Reglament (UE) núm. 336/2010)

5.2. Jurisprudència

Com citar en una bibliografia

A) Tribunals espanyols

Tribunal Constitucional

Elements i ordre recomanables en citar jurisprudència:

- Tipus de resolució (sentència o interlocutòria)⁷⁴, tribunal, número i any de la sentència o interlocutòria separats per una barra. S'ha de redactar tota la informació sense abreujar cap dada.
- Data de la sentència o la interlocutòria separada de l'apartat anterior amb una coma. La data també s'ha de transcriure sencera, sense abreujar. La redacció de la cita ha de ser en la llengua en què s'escriu el treball.

<i>Element</i>	<i>Exemple</i>
Tipus de resolució, tribunal, número/any	Sentència del Tribunal Constitucional 116/1986,
Data	de 8 d'octubre de 1986

Esquema:

Tipus de resolució + tribunal + número/any, data

Exemples:

- Sentència del Tribunal Constitucional 116/1986, de 8 d'octubre de 1986.
- Interlocutòria del Tribunal Constitucional 126/2008, de 14 de maig de 2008.

Tribunal Suprem, Audiència Nacional, tribunals superiors de justícia i audiències provincials

Elements i ordre recomanables en citar jurisprudència:

- Tipus de resolució (sentència o interlocutòria)⁷⁵, tribunal, número i any de la sentència o interlocutòria separats per una barra, sempre que aquesta informació aparegui en el document. S'ha de redactar tota la informació sense abreujar cap dada. Quan es tracta dels tribunals superiors de justícia i de les audiències provincials s'ha de posar, a més del tribunal, el nom de la comunitat autònoma –en el primer cas– o de la província –en el cas de les audiències.
- Jurisdicció i secció del tribunal, separades per una coma i entre parèntesis.

⁷⁴ *Auto* en castellà.

⁷⁵ *Auto* en castellà.

- Data de la resolució, separada de l'apartat anterior amb una coma. La data s'ha de transcriure sencera, sense abreujar.
- Número i any del recurs, separats per una barra i entre parèntesis. S'ha de donar aquesta informació sempre que consti en el document.

La redacció de la cita ha de ser en la llengua en què s'escriu el treball.

<i>Element</i>	<i>Exemple</i>
Tipus de resolució, tribunal, número/any	Sentència del Tribunal Suprem 596/2010
Jurisdicció, secció del tribunal	(Sala Civil, secció 1a),
Data	de 30 de setembre de 2010
Número de recurs	(recurs 2108/2006).

Esquema:

Tipus de resolució + tribunal + número/any (jurisdicció, secció del tribunal), data (número de recurs).

Exemples:

- Sentència del Tribunal Suprem 596/2010 (Sala Civil, secció 1a), de 30 de setembre de 2010 (recurs 2108/2006).
- Interlocutòria del Tribunal Suprem 1976/2007 (Sala Penal, secció 1a), de 15 de novembre (recurs 10647/2007).
- Sentència de l'Audiència Nacional 140/1994 (Sala Social), de 4 de novembre de 1994 (recurs 132/1994).
- Interlocutòria de l'Audiència Nacional (Sala Contenciosa Administrativa, secció 3a), de 18 de gener de 2005 (recurs 100/2004).
- Sentència del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya 128/2003 (Sala Contenciosa Administrativa, secció 5a), de 19 de novembre de 2003 (recurs 69/1999).
- Interlocutòria del Tribunal Superior de Justícia de Navarra 48/2003 (Sala Civil i Penal, secció única), de 21 d'octubre de 2003 (recurs 36/2003).
- Sentència de l'Audiència Provincial de Càceres 30/2010 (Sala Penal, secció 2a), de 4 de març de 2010 (recurs 124/2010).
- Interlocutòria de l'Audiència Provincial d'Àlaba 120/2010 (Sala Civil, secció 1a), de 15 de setembre.

Jutjats de primera instància i instrucció, jutjats mercantils i jutjats de violència sobre la dona

Elements i ordre recomanables en citar jurisprudència:

- Tipus de resolució (sentència o interlocutòria)⁷⁶, tribunal, població, número i any de la sentència o la interlocutòria, separats per una barra sempre que aquesta informació aparegui en el document. S'ha de redactar tota la informació sense abreujar cap dada.
 - Secció del tribunal entre parèntesis.
 - Data de la resolució separada de l'apartat anterior amb una coma. La data s'ha de transcriure sencera, sense abreujar.
- La redacció de la cita ha de ser en la llengua en què s'escriu el treball.

<i>Element</i>	<i>Exemple</i>
Tipus de resolució, tribunal, número/any	Sentència del Jutjat de Primera Instància de Salamanca 215/2010
Secció del tribunal	(Secció 4a),
Data	de l'11 d'abril de 2007

Esquema:

Tipus de resolució + tribunal + número/any (secció del tribunal), data

Exemples:

- Sentència del Jutjat de Primera Instància de Salamanca 215/2010 (Secció 4a), d'11 d'abril de 2007.
- Sentència del Jutjat Mercantil de Madrid 10/2004 (Secció 5a), de 28 de gener de 2009.
- Interlocutòria del Jutjat Mercantil d'Oviedo (Secció 1a), de 3 de juliol de 2006.
- Sentència del Jutjat de Violència sobre la Dona de Badajoz 6/2008 (Secció 1a), de 2 de gener de 2008.

B) Tribunals supranacionals

Tribunal de Justícia de la Unió Europea i Tribunal General

Elements i ordre recomanables en citar jurisprudència:

- Resolució –sentència en aquest cas–, tribunal i sala, aquesta entre parèntesis. S'ha de posar tota aquesta informació sense abreujar cap dada, excepte el número de la sala.
- Data de la resolució separada dels apartats anterior i posterior per una coma. S'ha de transcriure sencera, sense abreujar.
- Número de referència de l'assumpte seguit del nom del cas. Aquestes dues informacions han d'anar separades per una coma.

Cal tenir en compte que fins al 14 de novembre de 1989 només existia el Tribunal de Justícia de les Comunitats Europees, i a partir d'aquesta data es crea un altre tribunal, el Tribunal de Primera Instància de les Comunitats Europees. Amb data 1 de desembre de 2009 passen a dir-se Tribunal de Justícia de la Unió Europea i Tribunal General respectivament. Des de l'any 2004 hi ha també el Tribunal de la Funció Pública de la Unió Europea.

La redacció de la cita ha de ser en la llengua en què s'escriu el treball.

<i>Element</i>	<i>Exemple</i>
Sentència, tribunal, sala	Sentència del Tribunal de Justícia de les Comunitats Europees (Sala 3a),
Data	de 25 de febrer de 1987,
Número d'assumpte, nom del cas	assumpte 168/86, Procurador General contra Yvette Rousseau

Esquema:

Sentència Tribunal (Sala), data, número d'assumpte, nom del cas

Exemples:

- Sentència del Tribunal de Justícia de les Comunitats Europees (Sala 3a), de 25 de febrer de 1987, assumpte 168/86, Procurador General contra Yvette Rousseau.
- Sentència del Tribunal de Justícia de les Comunitats Europees (Sala 3a), de 14 de febrer de 2008, assumpte C-244/06⁷⁷, Dynamick Medien Vetriebs contra Avides Media.
- Sentència del Tribunal de Justícia de la Unió Europea (Sala 1a), de 22 de desembre de 2010, assumpte C-497/10, Barbara Mercredi contra Richard Chaffe.
- Sentència del Tribunal de Primera Instància de les Comunitats Europees (Sala 1a ampliada), de 16 d'abril de 1997, assumpte T-20/94⁷⁸, Johannes Hartmann contra el Consell de la Unió Europea).
- Sentència del Tribunal de Primera Instància de la Unió Europea (Sala 7a), de 30 de setembre de 2009, T-161/05, Vischim Srl contra la Comissió de les Comunitats Europees.
- Sentència del Tribunal General (Sala 2a), de 7 de desembre de 2010, assumpte T-49/07, Sofiane Fahas contra Consell de la Unió Europea.

77 C: Assumpte del Tribunal de Justícia.

78 T: Assumpte del Tribunal de Primera Instància i Tribunal General.

Tribunal Europeu de Drets Humans

Elements i ordre recomanables en citar jurisprudència⁷⁹:

- Resolució –sentència en aquest cas– i tribunal. S'ha de posar tota aquesta informació sense abreujar.
- Nom de l'assumpte, separat del tribunal per una coma i seguit de la data.
- Data de la sentència, també separada per una coma i sense abreujar.

<i>Element</i>	<i>Exemple</i>
Sentència + tribunal	Sentència del Tribunal Europeu de Drets Humans,
Nom de l'assumpte	assumpte Valenzuela Contreras contra Espanya,
Data	de 30 de juliol de 1998

Esquema:

Sentència + tribunal, nom de l'assumpte, data

Exemples:

- Sentència del Tribunal Europeu de Drets Humans, assumpte Valenzuela Contreras contra Espanya, de 30 de juliol de 1998.
- Sentència del Tribunal Europeu de Drets Humans, assumpte Medvedyev i altres contra França, de 10 de juliol de 2008.
- Sentència del Tribunal Europeu de Drets Humans, assumpte Haguenuer contra França, de 22 d'abril de 2010.

Com citar dins d'un text

Per citar jurisprudència dins d'un text s'ha de donar la informació abreujada, ja que al final del treball es posa la relació completa de les sentències consultades.

A) Tribunals espanyols

Els termes abreujats⁸⁰ són el tipus de resolució i el tribunal; en el cas dels tribunals superiors de justícia, de les audiències provincials i d'altres tribunals que es trobin en diferents seus judicials s'hi ha d'afegir el nom d'aquesta. També s'ha de donar el número de sentència i, separada per una coma, la data sense abreujar. Quan la sentència o la interlocutòria no porten número no s'ha de posar coma per separar el tribunal de la data.

79 El text oficial de les sentències és en francès i anglès. Tribunal Europeu de Drets Humans. *Mode of citation and how to refer to the judgements and decisions of the Court (old and new)* [en línia]. <<http://www.echr.coe.int/ECHR/EN/Header/Case-Law/Published+case+law/Citation/>>

80 Vegeu l'annex III.

Exemples:

<i>Forma completa</i>	<i>Forma abreujada</i>
Sentència del Tribunal Constitucional 116/1986, de 8 d'octubre de 1986	STC 116/1986, de 8 d'octubre de 1986
Interlocutòria del Tribunal Constitucional 126/2008, de 14 de maig de 2008	ITC 126/2008, de 14 de maig de 2008
Sentència del Tribunal Suprem 596/2010 (Sala Civil, secció 1a), de 30 de setembre de 2010 (recurs 2108/2006)	STS 596/2010, de 30 de setembre de 2010
Interlocutòria del Tribunal Suprem 1976/2007 (Sala Penal, secció 1a), de 15 de novembre de 2007 (recurs 10647/2007)	ITS 1976/2007, de 15 de novembre de 2007
Sentència de l'Audiència Nacional 140/1994 (Sala Social), de 4 de novembre de 1994 (recurs 132/1994)	SAN 140/1994, de 4 de novembre de 1994
Interlocutòria de l'Audiència Nacional (Sala Contenciosa Administrativa, secció 3a), de 18 de gener de 2005 (recurs 100/2004)	IAN de 18 de gener de 2005
Sentència del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya 128/2003 (Sala Contenciosa Administrativa, secció 5a), de 19 de novembre de 2003 (recurs 69/1999)	STSJ Catalunya 128/2003, de 19 de novembre de 2003
Interlocutòria del Tribunal Superior de Justícia de Navarra 48/2003 (Sala Civil i Penal, secció única), de 21 d'octubre de 2003 (recurs 36/2003)	ITSJ Navarra 48/2003, de 21 d'octubre de 2003
Sentència de l'Audiència Provincial de Càceres 30/2010 (Sala Penal, secció 2a), de 4 de març de 2010 (recurs 124/2010)	SAP Càceres 30/2010, de 4 de març de 2010
Sentència del Jutjat de Primera Instància de Salamanca 215/2010 (Secció 4a), d'11 d'abril de 2010	SJPI Salamanca 215/2010, d'11 d'abril de 2010
Interlocutòria del Jutjat de Primera Instància de València 760/2004 (Secció 17a), de 29 d'octubre de 2004	IJPI València 760/2004, de 29 d'octubre de 2004
Sentència del Tribunal de Primera Instància i Instrucció d'Estella (Secció 1a), de 31 de gener de 2011	SJPII Estella, de 31 de gener de 2011

<i>Forma completa</i>	<i>Forma abreujada</i>
Interlocutòria del Jutjat de Primera Instància i Instrucció de Vilanova i la Geltrú (Secció 6a), de 9 de març de 2009	IJP II Vilanova i la Geltrú, de 9 de març de 2009
Sentència del Jutjat Mercantil de Madrid 10/2004 (Secció 5a), de 28 de gener de 2009	SJMer Madrid 10/2004, de 28 de gener de 2009
Interlocutòria del Jutjat Mercantil d'Oviedo (Secció 1a), de 3 de juliol de 2006	IJMer Oviedo, de 3 de juliol de 2006
Sentència del Jutjat de Violència sobre la Dona de Badajoz 6/2008 (Secció 1a), de 2 de gener de 2008	SJVD Badajoz 6/2008, de 2 de gener de 2008
Interlocutòria de l'Audiència Provincial d'Àlaba 120/2010 (Sala Civil, Secció 1a), de 15 de setembre de 2010	IAP Àlaba 120/2010, de 15 de setembre de 2010

B) Tribunals supranacionals

Tribunal de Justícia i Tribunal General de la Unió Europea

Els termes abreujats⁸¹ són el tipus de resolució i el tribunal. També s'hi ha d'afegir la data sencera, sense abreujar, i el número d'assumpte separat per una coma.

Exemples:

<i>Forma completa</i>	<i>Forma abreujada</i>
Sentència del Tribunal de Justícia de les Comunitats Europees (Sala 3a), de 25 de febrer de 1987, assumpte 168/86, Procurador General contra Yvette Rousseau	STJCE de 25 de febrer de 1987, ass. 168/86
Sentència del Tribunal de Justícia de les Comunitats Europees (Sala 3a), de 14 de febrer de 2008, assumpte C-244/06, Dynamick Medien Vertriebs contra Avides Media	STJCE de 14 de febrer de 2008, ass. C-244/06
Sentència del Tribunal de Justícia de la Unió Europea (Sala 1a), de 22 de desembre de 2010, assumpte C-497/10, Barbara Mercredi contra Richard Chaffe	STJUE de 22 de desembre de 2010, ass. C-497/10

81 Vegeu l'annex III.

<i>Forma completa</i>	<i>Forma abreujada</i>
Sentència del Tribunal de Primera Instància de les Comunitats Europees (Sala 1a ampliada), de 16 d'abril de 1997, assumpte T-20/94, Johannes Hartmann contra el Consell de la Unió Europea)	STPICE de 16 d'abril de 1997, ass. T-20/94
Sentència del Tribunal General (Sala 2a), de 7 de desembre de 2010, assumpte T-49/07, Sofiane Fahas contra el Consell de la Unió Europea	STG de 7 de desembre de 2010, ass. T-49/07
Sentència del Tribunal de Primera Instància de la Unió Europea (Sala 7a), de 30 de setembre de 2009, assumpte T-161/05, Vischim Srl contra la Comissió de les Comunitats Europees	STPIUE de 30 de setembre de 2009, ass. T-161/05

Tribunal Europeu de Drets Humans

Els termes abreujats⁸² són el tipus de resolució i el tribunal. També s'hi ha d'afegir el nom de l'assumpte seguit de la data sencera separada per una coma.

Exemples:

<i>Forma completa</i>	<i>Forma abreujada</i>
Sentència del Tribunal Europeu de Drets Humans, assumpte Valenzuela Contreras contra Espanya, de 30 de juliol de 1998	STEDH, ass. Valenzuela Contreras contra Espanya, de 30 de juliol de 1998
Sentència del Tribunal Europeu de Drets Humans, assumpte Medvedyev i altres contra França, de 10 de juliol de 2008	STEDH, ass. Medvedyev i altres contra França, de 10 de juliol de 2008
Sentència del Tribunal Europeu de Drets Humans, assumpte Haguenuer contra França, de 22 d'abril de 2010	STEDH, ass. Haguenuer contra França, de 22 d'abril de 2010

5.3. Annexos

A) Annex I

*Sigles de codis i lleis bàsiques*⁸³

	<i>Català</i>	<i>Castellà</i>
CC	Codi civil	Código Civil
CCCat	Codi civil de Catalunya	Código Civil de Cataluña
CCom	Codi de comerç	Código de Comercio
CDC	Codi de dret canònic	Código de Derecho Canónico
CF	Codi de família (Catalunya)	Código de Familia (Cataluña)
CS	Codi de successions (Catalunya)	Código de Sucesiones (Cataluña)
CP	Codi penal	Código Penal
CE	Constitució espanyola	Constitución Española
CEDH	Conveni europeu per a la protecció dels drets humans i les llibertats fonamentals (Conveni europeu de drets humans)	Convenio Europeo para la Protección de los Derechos Humanos y de las Libertades Fundamentales (Convenio Europeo de Derechos Humanos)
DLeg	Decret legislatiu	Decreto Legislativo
EAC	Estatut d'autonomia de Catalunya	Estatuto de Autonomía de Cataluña
ET	Estatut dels treballadors	Estatuto de los Trabajadores
L	Llei	Ley
LEC	Llei d'enjudiciament civil	Ley de Enjuiciamiento Civil
LECRim	Llei d'enjudiciament criminal	Ley de Enjuiciamiento Criminal
LO	Llei orgànica	Ley Orgánica
LRJPAC	Llei de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú	Ley de Régimen Jurídico de las Administraciones Públicas y del Procedimiento Administrativo Común
LGT	Llei general tributària	Ley General Tributaria
LOPJ	Llei orgànica del poder judicial	Ley Orgánica del Poder Judicial

83 Societat Catalana d'Estudis Jurídics. Diccionari jurídic català [en línia]. Abreviacions. <<http://cit.iec.cat/DJC/default.asp?opcio=1>>. [Consulta: 01/06/2011.]

	<i>Català</i>	<i>Castellà</i>
OM	Ordre ministerial	Orden Ministerial
RD	Reial decret	Real Decreto
RDL	Reial decret llei	Real Decreto Ley
RDLEG	Reial decret legislatiu	Real Decreto Legislativo
TUE	Tractat de la Unió Europea	Tratado de la Unión Europea

B) Annex II

Sigles de publicacions oficials

BOA	<i>Butlletí Oficial d'Aragó</i>
BOCA	<i>Butlletí Oficial de Canàries</i>
BOCT	<i>Butlletí Oficial de Cantàbria</i>
BOCL	<i>Butlletí Oficial de Castella i Lleó</i>
BOME	<i>Butlletí Oficial de la Ciutat Autònoma de Melilla</i>
BOCCE	<i>Butlletí Oficial de la Ciutat de Ceuta</i>
BOCM	<i>Butlletí Oficial de la Comunitat de Madrid</i>
BOJA	<i>Butlletí Oficial de la Junta d'Andalusia</i>
BORM	<i>Butlletí Oficial de la Regió de Múrcia</i>
BOR	<i>Butlletí Oficial de La Rioja</i>
BON	<i>Butlletí Oficial de Navarra</i>
BOE	<i>Butlletí Oficial de l'Estat</i>
BOPV	<i>Butlletí Oficial del País Basc</i>
BOPA	<i>Butlletí Oficial del Principat d'Astúries</i>
BORME	<i>Butlletí Oficial del Registre Mercantil</i>
BOIB	<i>Butlletí Oficial de les Illes Balears</i>
DOGC	<i>Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya</i>
DOCV	<i>Diari Oficial de la Generalitat Valenciana</i>
DOCM	<i>Diari Oficial de Castella-la Manxa</i>
DOE	<i>Diari Oficial d'Extremadura</i>

DOG	<i>Diari Oficial de Galícia</i>
DOUE	<i>Diari Oficial de la Unió Europea</i>
DOCE	<i>Diari Oficial de les Comunitats Europees</i>

C) Annex III

*Sigles de jurisprudència*⁸⁴

1. Català

AN	Audiència Nacional
AP	Audiència Provincial
DGRN	Direcció General dels Registres i del Notariat
I	Interlocutòria
IAN	Interlocutòria de l'Audiència Nacional
IAP	Interlocutòria de l'Audiència Provincial
IJPI	Interlocutòria del Jutjat de Primera Instància
IJPII	Interlocutòria del Jutjat de Primera Instància i Instrucció
IJMer	Interlocutòria del Jutjat Mercantil
ITC	Interlocutòria del Tribunal Constitucional
ITS	Interlocutòria del Tribunal Suprem
ITSJ	Interlocutòria del Tribunal Superior de Justícia
JM	Jutjat de Menors
JMer	Jutjat Mercantil
JPI	Jutjat de Primera Instància
JPII	Jutjat de Primera Instància i Instrucció
JVD	Jutjat de Violència sobre la Dona
R	Resolució
S	Sentència
SAN	Sentència de l'Audiència Nacional

84 Societat Catalana d'Estudis Jurídics. *Diccionari jurídic català* [en línia]. Abreviacions. <<http://cit.iec.cat/DJC/default.asp?opcio=1>>. [Consulta: 01/06/2011.]

SAP	Sentència de l'Audiència Provincial
SJMer	Sentència del Jutjat Mercantil
SJPI	Sentència del Jutjat de Primera Instància
SJPII	Sentència del Jutjat de Primera Instància i Instrucció
STC	Sentència del Tribunal Constitucional
STEDH	Sentència del Tribunal Europeu de Drets Humans
STJCE	Sentència del Tribunal de Justícia de les Comunitats Europees
STPICE	Sentència del Tribunal de Primera Instància de les Comunitats Europees
STPIUE	Sentència del Tribunal de Primera Instància de la Unió Europea
STG	Sentència del Tribunal General
STS	Sentència del Tribunal Suprem
STSJ	Sentència del Tribunal Superior de Justícia
TC	Tribunal Constitucional
TDC	Tribunal de Defensa de la Competència
TJUE	Tribunal de Justícia de la Unió Europea
TJCE	Tribunal de Justícia de les Comunitats Europees
TFPUE	Tribunal de la Funció Pública de la Unió Europea
TPICE	Tribunal de Primera Instància de les Comunitats Europees
TPIUE	Tribunal de Primera Instància de la Unió Europea
TEDH	Tribunal Europeu de Drets Humans
TG	Tribunal General
TSJ	Tribunal Superior de Justícia
TS	Tribunal Suprem

2. Castellà

A	Auto
AN	Audiencia Nacional
AP	Audiencia Provincial
AAN	Auto de la Audiencia Nacional

AAP	Auto de la Audiencia Provincial
AJPI	Auto del Juzgado de Primera Instancia
AJPII	Auto del Juzgado de Primera Instancia e Instrucción
AJMer	Auto del Juzgado Mercantil
ATC	Auto del Tribunal Constitucional
ATS	Auto del Tribunal Supremo
ATSJ	Auto del Tribunal Superior de Justicia
DGRN	Dirección General de los Registros y del Notariado
JM	Juzgado de Menores
JMer	Juzgado Mercantil
JPI	Juzgado de Primera Instancia
JPII	Juzgado de Primera Instancia e Instrucción
JVM	Juzgado de Violencia sobre la Mujer
R	Resolución
S	Sentencia
SAN	Sentencia de la Audiencia Nacional
SAP	Sentencia de la Audiencia Provincial
SJMer	Sentencia del Juzgado Mercantil
SJPI	Sentencia del Juzgado de Primera Instancia
SJPII	Sentencia del Juzgado de Primera Instancia e Instrucción
STC	Sentencia del Tribunal Constitucional
STEDH	Sentencia del Tribunal Europeo de Derechos Humanos
STJCE	Sentencia del Tribunal de Justicia de las Comunidades Europeas
STPICE	Sentencia del Tribunal de Primera Instancia de las Comunidades Europeas
STPIUE	Sentencia del Tribunal de Primera Instancia de la Unión Europea
STS	Sentencia del Tribunal Supremo
STSJ	Sentencia del Tribunal Superior de Justicia
TC	Tribunal Constitucional
TDC	Tribunal de Defensa de la Competencia

TEDH	Tribunal Europeo de Derechos Humanos
TJCE	Tribunal de Justicia de las Comunidades Europeas
TPICE	Tribunal de Primera Instancia de las Comunidades Europeas
TPIUE	Tribunal de Primera Instancia de la Unión Europea
TS	Tribunal Supremo
TSJ	Tribunal Superior de Justicia
TUE	Tribunal de la Unión Europea

6. EL PLAGI I LA CÒPIA

El *Diccionari de la llengua catalana* de l'Institut d'Estudis Catalans, en la segona edició (DIEC2), defineix el plagi com a «Part d'una obra d'altri inserida en la pròpia sense indicació de la font». Per la seva banda, El GDLC hi afegeix l'accepció de: «El fet de publicar o de donar per pròpia l'obra literària, científica o artística d'altri». És a dir, el plagi és una còpia o imitació d'alguna obra aliena que es fa passar com a pròpia.

Per tant, es comet plagi quan es manllevem paraules o idees d'altres i no es reconeix expressament haver-ho fet. En la cultura occidental, a les paraules i idees d'una persona se'ls atorga un dret de propietat intel·lectual equiparable a la d'un objecte que no es pot utilitzar sense el permís del propietari.

Per evitar el plagi en un estudi, en un treball, en un article, en un document de recerca o en qualsevol altre text que ha de ser llegit per una altra persona (col·legues, professors, investigadors, públic en general, etc.) és imprescindible informar d'on s'han obtingut les idees, les afirmacions i les dades que no són pròpies. S'ha de reconèixer l'origen mitjançant la citació de la font, tant si es reproduïx directament un text com si se'n fa un resum. És important aquest darrer punt, perquè sovint es parafraseja un escrit de temes molt generals perquè no sigui com l'original, però no s'aconsegueix del tot. Si les expressions i les frases s'assemblen força a l'original, també s'està cometent plagi. La mateixa situació és aplicable quan es prenen notes d'oradors i de conferenciant.

També és necessari citar la procedència de totes les dades, les xifres i les estadístiques que no siguin de coneixement comú. Així, per exemple, no cal citar una font si es declara que l'home va arribar a la Lluna l'any 1969, però sí que cal una font d'informació quan es declara que la taxa del 12,5 % ha atret grans multinacionals nord-americanes a Irlanda. Sempre cal citar les teories, les hipòtesis o les idees específiques que han estat proposades per altri. Per tant, no és suficient incloure una referència general en la bibliografia final –per exemple, el llibre d'on s'han tret les dades–, sinó que cal assenyalar-ho explícitament en el text que s'escriu –indicant la pàgina concreta, si es continua amb l'exemple del llibre.

Ara bé, el dret de citació no és il·limitat. Segons el marc legal és lícita només la inclusió en una obra pròpia de fragments d'obres alienes de naturalesa escrita,

sonora o audiovisual, com també d'obres aïllades plàstiques o fotogràfiques figuratives, sempre que es tractin d'obres divulgades i s'inclouin com a citació o per analitzar-les, comentar-les o fer-ne un judici crític. L'ús queda limitat a finalitats docents, de recerca o d'actualitat informativa en la mesura justificada per aquestes, i sempre se n'ha d'indicar la font i el nom de l'autor.

Aquestes limitacions poden ser reduïdes o eliminades pels autors, si ho desitgen, per tal que terceres persones facin ús de l'obra o fins i tot la modifiquin. Això és possible mitjançant declaracions explícites de voluntat com en el cas de les llicències Creative Commons.

En resum, hi ha dues raons per evitar el plagi. Una d'ètica: cal reconèixer l'autor de la idea presentada. Una altra de legal: per no incórrer en problemes amb la Llei de propietat intel·lectual. El plagi és un delictes, ja que viola el dret de propietat de l'autor original.

6.1. Conseqüències del plagi

La publicació de treballs plagiats o copiats sense permís pot donar lloc a demandes d'importants quantitats econòmiques per compensar el drets d'autor perjudicats, a més del descrèdit professional i personal que ocasiona.

El Reial decret 1791/2010, de 30 de desembre, sobre l'Estatut de l'estudiant universitari estableix en l'article 13, apartat *d*, que és un deure de l'estudiant «abstenir-se de la utilització o cooperació en procediments fraudulents en les proves d'avaluació, en els treballs que es realitzin o en documents oficials de la universitat».

En el cas dels estudiants descoberts fent plagi, les conseqüències depenen de l'abast i de la gravetat dels fets i de la política de la institució. En aquest sentit el protocol acadèmic i docent per als graus de la Facultat de Dret⁸⁵ de la Universitat de Barcelona estableix en el punt 10 el següent:

«La còpia o el plagi en qualsevol activitat avaluable obligatòria, prova de síntesi o avaluació única, així com la utilització o la cooperació en procediments fraudulents per dur a terme aquestes activitats, comporta la qualificació de 0 (suspens) en la qualificació final de l'assignatura atès que desvirtua l'autoria de l'exercici.

En els casos de còpia, plagi i procediments fraudulents, el professorat n'ha de donar compte al cap d'estudis.

Una conducta reiterada de còpia, plagi i procediments fraudulents dóna lloc a la sol·licitud d'obertura d'un expedient disciplinari a l'estudiant».

6.2. Alguns suggeriments per evitar el plagi

El més important és tenir la voluntat de no fer passar com a vostre el que no ho és. Sovint el professorat exigeix als alumnes una versió digital del treball per

85 http://www.ub.edu/dret/serveis/docs_mid/protocol_academic_11_12_aprovat_02_05_11.pdf.
[Consulta: 16/05/2011.]

tal d'utilitzar eines de detecció de plagi. Per tant, pot ser perillós intentar passar desapercebut.

Això no obstant, de vegades es comet plagi sense tenir-ne cap intenció. Per evitar-ho, cal tancar dins de cometes tot allò que provingui directament de qualsevol text original i indicar-ne la procedència. És convenient fer-ho ja quan es prenen notes, perquè si no després es poden perdre les fonts, barrejar-les o no recordar que és una citació textual.

Quan es resumeixi o parafrasegi un text és necessari assegurar-se que no es fa canviant només algunes paraules o simplement es modifica l'ordre de les frases. Cal esforçar-se a fer una nova redacció que consignï adequadament la informació del passatge original sense tergiversar-ne el contingut i atribuir convenientment les idees a l'autor.